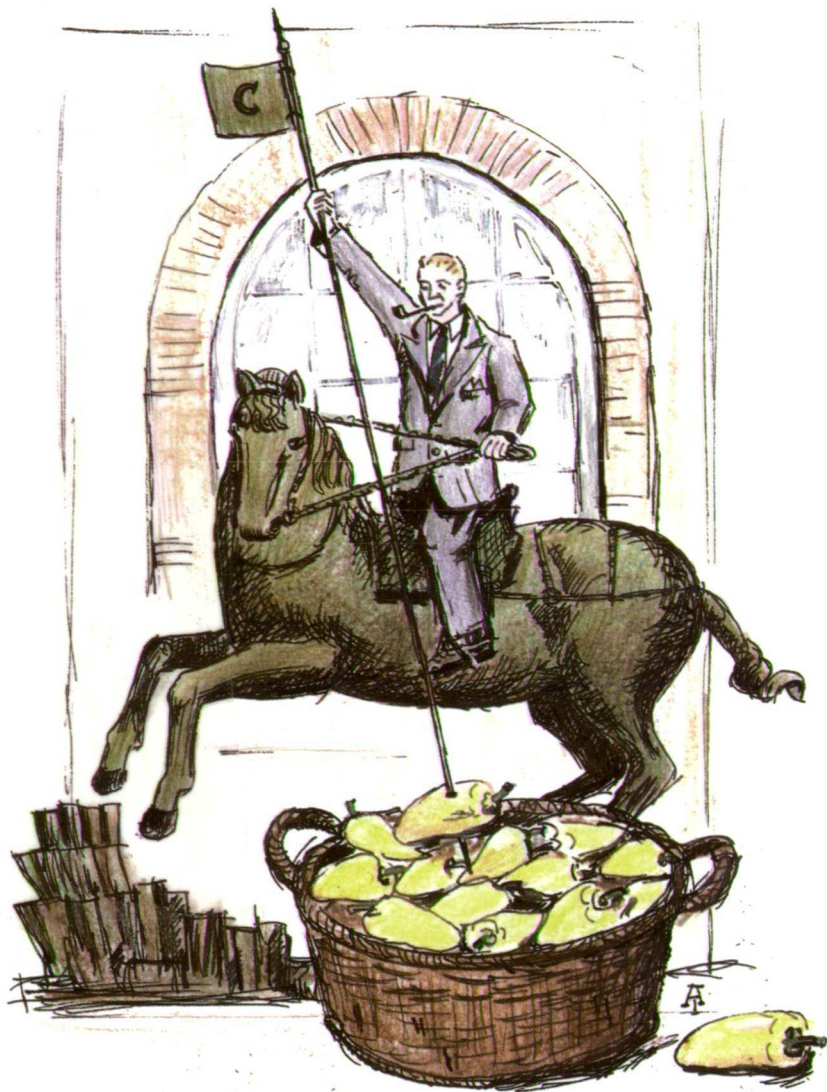




SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS INFORMATIKAI KAR



Szent-Györgyi lovon?

Szegedi egyetemi anekdoták

X 185 888

Szent-Györgyi lovon?

Válogatás
a Szegedi Tudományegyetem
Természettudományi és Informatikai Karának
anekdotakincséből

SZEGED
2014

SZTE Klebelsberg Könyvtár
Egyetemi Gyűjtemény
2.

HELYBEN
OLVASHATÓ

SZTE Klebelsberg Könyvtár



J001050627



A kötetet összeállította és szerkesztette:
Dr. Szabó Péter Gábor egyetemi adjunktus

A szerkesztésben és a sajtó alá rendezésben közreműködtek:

Dr. Csákány Béla professor emeritus
Dr. Csendes Tibor egyetemi tanár
Dr. Farkas Gyula professor emeritus
Dr. Gallé László professor emeritus
Dr. Gingl Zoltán egyetemi docens
Dr. Gyémánt Iván ny. egyetemi docens
Dr. Hannus István professor emeritus
Dr. Pál-Molnár Elemér egyetemi docens
Dr. Ráczné Dr. Mojzes Katalin ny. egyetemi főtanácsos
Dr. Tóth Imre ny. egyetemi adjunktus

Felelős kiadó:

*Dr. Hernádi Klára egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem
Természettudományi és Informatikai Karának dékánja*

A borítón látható karikatúrát készítette:
Dr. Adamkovich István ny. egyetemi adjunktus

© SZTE TTIK, 2014
ISBN 978-963-306-261-6

X 185888

Kedves Olvasó!

1960 körül történt, hogy Rédei László egyik tanítványával beszélgetett a Bolyai Intézet folyosóján, amikor az ablakból szemébe ötlött Szent György lovas szobra az intézet mögötti park túlsó oldalán. A klasszikus művet a „klerikális reakció elleni küzdelem” jelszavával sok éven át múzeumi raktárban tárolták, s éppen akkoriban került vissza korábbi helyére. Kérdésére a tanítvány elmondta, hogy a szobor Szent Györgyöt ábrázolja, mire Rédei professzor – aki közismerten nagyot hallott – megdöbbenve ezt mondta:

– Szent-Györgyi tényleg nagyon megérdemli, hogy szobrot állítsanak neki... No de miért éppen LOVON...?

Ez a klasszikus anekdota széles körben ismert a szegedi egyetem berkeiben. Amikor 2011-ben a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar fennállásának 90. évfordulójára díszes emlékkötetet jelentettünk meg, felmerült, hogy milyen jó lenne összegyűjteni azokat az anekdotákat is, amelyek a Kar történetéhez kapcsolódnak. A professzorok tudományos igénnyel megírt biográfiái mellett a diákok emlékezetében megmaradt történetek is sokat mondanak egy-egy korról és annak szereplőiről. Ezért igyekeztünk közreadni ezt a válogatást, abban a reményben, hogy a vicces történetek nemcsak azok számára lesznek élvezetesekek, akik még személyesen ismerhették a szereplőket, hanem azoknak is, akiknek mindez már a történelem részét képezi.

A kötetben bemutatott karikatúrák egy részét külön az anekdotákhoz rajzoltattuk, másik részét a Szegedi Egyetem lap régi számaiból ollóztuk. Köszönjük mindenkinek, aki munkájával, visszaemlékezéseivel segítette e könyvecske létrejöttét!

Jó szórakozást kívánunk!

MATEMATIKA

Fröhlich Pál, aki negyedszázadon át vezette a Kísérleti Fizikai Tanszéket, egy alkalommal Riesz Friggyessel együtt vizsgáztatott matematikából. Amikor egy szá-mára igen szimpatikus leánydiákra került a sor, „előkészítésül” így szólt:

– A most következő kollégánál jó képességű, de azt hiszem, matematikából csak annyit tud, amennyi a fizikához szükséges.

Mire Riesz, aki korának egyik legkiválóbb matematikusa volt, csak ennyit szólt:

– Erre kíváncsi leszek, mert annyit én magam sem tudok.

Csákány Béla

VÉGRE EGY JÓ HÍR

Az ötvenes években az egyik biológus hallgató szokása volt, hogy mindenre azt mondta: végre egy jó hír. Leendő arája megkérte, hogy a büféből hozzon neki saj-tot. A büfé azt mondta: nincs. Barátunk erre szokás szerint rávágta: végre egy jó hír. Alighogy ezt kimondta, a hangos beszélőn bejelentették, hogy meghalt Sztálin elvtárs. Meggondolatlan barátunk erre is rávágta, hogy végre egy jó hír. (Délután találkozója volt az ÁVH-nál.)

Farkas Gyula

A JÓTÉKONY TÖKMAG

Sirokmán Ferenc, aki a Radiokémia Tanszék vezetője volt a '60-as években, majd a Szegedi Biológiai Központ Izotóp Laboratóriumát vezette 1974-től 1989-es nyug-díjba vonulásáig, az 1950-es évek elején volt vegyész hallgató. Akkoriban a vegyé-szek Kalmár Lászlónál tanulták a matematikát. Sirokmán Feri nem látogatta az előadásokat, és a vizsgaidőszak közeledtével tudta meg, hogy Laci bácsinak nagyon jó az arcmemóriája, és megjegyzi, hogy kiket látott az óráin. Már csak egy előadás volt hátra, és Sirok (ez volt a beceneve) azt eszelte ki, hogy az első sorba ült, és fel-tűnően tökmagot rágott.

A vizsga jól sikerült, és Kalmár professzor azzal bocsátotta el, hogy fiatalember maga nem buta, de nagyon szemtelen. Emlékszem, mindig az első sorban ült és tökmagozott.

Hannus István

VIZSGÁZNI JÖTTEM

Dettrich Árpád vizsgáztat Rendszerprogramozásból. Téli vizsgaidőszak, betop-pan egy hallgatónál.

– Tanár úr, vizsgázni jöttem.

– Jó, akkor vetközzön le... valamelyest.

Fülöp Zoltán



Tanár úr, vizsgáznı jöttem

„ZSUGUC ILLÉS”

1963-ban, a Földrajzi Tanszék még magába foglalta a természeti-, és a gazdasági tanszékeket is. Mi már sajnos nem ismerhettük a legendás Láng Sándor és Korpás Emil professzorokat, mert a nyáron felcserélték a szegedi Földrajzi Tanszékét budapesti katedrára.

Ennek a tanszéknek volt egy lelkes tanársegédje, aki a természetjárás motorja is volt Csongrád megyében. Tóth Imrének hívták, de a diákok egymás közt csak „Zsuguc Illés”-nek becézték. (E ragadványnevet Cegléden az általános iskolában kapta.)

A természet nem áldotta meg valami daliás termettel, mert a magassága 150 és a 160 cm között volt, inkább közelebb a 150-hez. Mint ahogy lenni szokott, a természet azonban kárpótolta humorérzékkel.

Úgy ismerkedtünk meg, hogy az első természetföldrajzi órán, leült az íróasztalhoz és valamit beírt a magával hozott irományba. Majd felnézett, de alig látszott ki az asztal mögül. Bemutatkozott, majd azt mondta:

– Uraim! Nem állok fel, mert nincs semmi különbség abban, ha ülök vagy állok! Óriási derűlség fogadta bevezetőjét, máris befogadta az évfolyam.

Humorral és tárgyi tudással szerzett tekintélyt magának. A börsönyi terepgyakorlatok és Magyarország részletes megismerésén kívül köszönjük neki azt a rengeteg szépirodalmi, de földrajzi tárgyú könyvet is, amellyel főleg az Alpokat ismerhettük meg.

(Forrás: F. Tóth Géza: Liber anecdotarum, Miskolc, 2003)

F. Tóth Géza

HÁROM HATALMAS LÖKÉS

A Természeti Földrajzi Tanszéken Tóth Imre tanársegéd úr tartott gyakorlatot. A téma akkor a földrengés volt. Hogy illusztrálni tudja a földrengést, ezért egy könyvből egy XVIII. századi feljegyzést olvasott fel, amelyet mi figyelmesen hallgattunk: „A korcsmáros felesége először csak halk morajlást hallott a konyhában, és ijedtében kirohant az udvarra, ahol hirtelen egymásutánjában három hatalmas lökés érte!”

Bőke Gyuszi a röhögéstől – mind a közel két méterével – becsúszott a pad alá. Erre az egész évfolyam elkezdett nevetni, és végül az egetverő röhögéstől valóban földrengésszerű hullámok indultak el a tanszékről. Zsuguc Illés meg nem értette, hogy mit lehet nevetni a földrengéseken...

Balázs Endre

ÁGYÚVAL VERÉBRE

Az egyik hallgató egy viszonylag egyszerű differenciálegyenletet egy nagyon bonyolult módszerrel próbált megoldani, sajnos sikertelenül.

Mire Hatvani tanár úr:

– Hát maga ágyúval lőtt a verébre. De legalább eltalálta volna...

Fülöp Zoltán

AZ ALKALMAZOTT KÉMIAI TANSZÉK KEZDETEI

Gerecs Árpád a Szerves Vegyipari Kutató Intézet igazgatója Budapestről járt Szedre kémiai technológiát tanítani. Mivel 1950 őszétől kezdve személyemben egy asszisztentst is kapott, az embrionális Alkalmazott Kémiai Tanszék kölcsön kapott egy szobát és egy kis laboratóriumot a Szerves Kémiai Intézettől, amelynek ablakai a Dómra nyíltak.

Hamarosan kaptam egy laboránst Kiszely Jenő személyében, aki azelőtt a Belklinikán dolgozott. Jenő beszerzésekkel foglalkozott, papírt, írószereket, takarító eszközöket kerített, leltározott a laborban (és szabadidejében tangóharmonikázott).

A Szerves Kémián szükség volt kitinre, és ezt kereskedelmi forgalomban beszerezhető cserebogár szárnyakból extrahálták. Én akkor azzal a javaslattal álltam elő, hogy rákot használjanak erre a célra, hiszen a rákpáncélban sokkal több a kitin. Fodor professzor elfogadta javaslatomat, feltéve, ha tudok szerezni rákot. Kibicikliztem a halászokhoz és megkértem őket arra, hogy a hálójukba jutott folyami rákokat tegyék félre nekünk. Azelőtt visszadobálták. Valami kis ellenszolgáltatást kaptak. A rákokat mi Jenővel megfőztük, és jókat lakmározunk belőlük, a páncélt pedig átadtuk a Szerves Kémiának.

Egyik alkalommal túl sok rákot sikerült ennem és telefonáltam Jenőnek, hogy küldjön nekem egy harmad mécsőnyi tiszta szeszt. Meg is tette. Én azt vízzel felhígítottam és az emésztés segítésére lenyeltem. Mikor ezt megmondtam Jenőnek megrémült, mert ő denaturált szeszből adott, aminek javarésze faszesz (metanol) volt, ami tudvalevőleg veszélyes mérég. Mit volt mit tennem, haladéktalanul átsétáltam a Belklinikára és önként jelentkeztem gyomormosásra. Hát ezt nem felej-

tem el. Igaz, hogy azt sem, hogy ellenméregként, kiszorításul vízzel hígított tiszta szeszt is itattak velem, amely üres gyomorra igen hatásosnak bizonyult. Két hónapja voltam házasember akkor, és mikor hazaértem, feleségem első megszólalásom után nyomban sírva fakadt. Egy szót sem hitt el abból, ami történt.

Széll Tamás

IKREK

Egyik alkalommal egyetűjű ikertestvérem látogatott meg. Fehér laborköpenybe bújtattuk és beültettük az íróasztalomhoz. Bálint bácsi a Kolloidkémiai Tanszék hivatalsegédje hozott valami kézbesíteni valót. Át is adta testvéremnek, de persze azt hitte, hogy nekem. Kívül az ajtónál, amikor távozott, elébe álltam. Olyan meg-rökönnyödést soha nem láttam senki arcán, mint szegény Bálint bácsién. Nyom-ban kinyitotta újra az ajtót, benézett, de még mindig ott ültem az íróasztalomnál, ugyanakkor kint is álltam. Aztán beavattuk a titokba.

Széll Tamás

EPERFA

Egyszer megkérdeztem az oktató vegyészévfolyamot, hogy ki mit vall: Helyes-e az eperfa elnevezés, vagy helyette inkább a szederfa a jobb? Az alföldiek, Arany Jánosra is hivatkozva, az eperfa mellett kardoskodtak. Magam, mint vasmegyei, a szederfára esküdtem. Végül megmondtam, hogy aki a vizsgán arra a vakmerőségre mer vetemedni, hogy azt állítja az eperfa a helyes, az megbukott. Egyik alföldi hallgatóm nagyon jól vizsgázott. Mielőtt beírtam indexébe a jelest, megkérdeztem mi a nézete. „Szederfa” mondta gondolkodás nélkül. Beírtam a jegyet, átadtam az indexét, boldogan távozott. Ám az ajtóban megállt és visszafordulva így szólt: „És mégis eperfa.”

Széll Tamás

RÉDEI LÁSZLÓ, A DÉKÁN

Rédei a hajdanában szokásos egy esztendeig a kar dékánjának tisztét is betöltötte. (Zárójelben említsük meg, hogy akkoriban a jobbak inkább tekintették terhes feladatnak, mint kívánatos pozíciónak az egyetemi tisztséget. Például Riesz Frigyes így írt erről külföldön élő, ugyancsak kiváló matematikus testvérenek, Riesz Marcelnak 1925-ben: „...a barátaim unszolására és az ellenfeleim pukkasztására kénytelen-kelletlen muszáj volt vállalnom a jövő évi rektorságot; az utolsó perczig ellenálltam...”. Érthető tehát, hogy Rédei is nagyon szerette volna elkerülni a szóban forgó megbecsülést. Ezért, amikor a kari tanácsban – hivatalos előzetes jelölés vagy javaslat nélkül – 15 kollégája közül csak 9 szavazott rá, bejelentette, hogy nem vállalja a dékánsságot, mert nem érzi meggyőzőnek az iránta megnyilvánuló bizalom mértékét. Ám erre az elnöklő Bruckner Győző, a Kar nagyírú vegyész-professzora, leleményesen arról szavaztatta meg a tanácsot, hogy elfogadja-e Rédei visszalépését. Tizenegyen nem fogadták el, így lett Rédei dékán.) Ebben a minősé-

gében olykor furcsa eseteket kellett kivizsgálnia. Feljelentés érkezett a földtan professzora ellen azzal a súlyos váddal, hogy tanszéki szobájában esténként barátaival borozgat. A fáma szerint Rédei a vizsgálat során mindössze két kérdést tett fel a válaszra illetékeseknek, s a válaszok birtokában máris meghozta figyelemre méltó döntését:

- Kérem szépen, jó tanár-e a kolléga úr?
- Igen, a hallgatók nagyon szeretik az előadásait.
- És kérem szépen, jó kutató-e a kolléga úr?
- Igen, magas színvonalú dolgozatai vannak.
- Hm... Jó tanár és jó kutató. Hát akkor hadd igyék!

Csákány Béla

KRUMPLIT SZEDTÜNK

Az első év végén nyári szakmai gyakorlatunkat az NDK-ban töltöttük, Drezdában. Hogy a Balti-tengerparti kirándulásainkhoz pénzhez jussunk, Rostock közeliében egy termelőszövetkezetben sikerült a csoportnak munkát szerezni. Nagyon nagy kánikula volt, s csoportvezetőnk dr. Szűcs József tanár úr egy pizsamában végezte a termelő munkát, hogy védekezzen a leégéstől. Ennél már csak azon csodálkoztak jobban a helybeliek, hogy milyen nagy ínség lehet Magyarországon, hogy egy dr. oda megy krumplit szedni. A forróságban forró teát hordtak állandóan nekünk védő italnak, s bebizonyosodott, mennyivel jobb volt, mint a hideg! Este persze a sört hidegen fogyasztottuk. Nagyon jól összebarátkoztunk Jóskával, a probléma a következő ősszel adódott. Valami gyakorlatot vezetett nekünk, de a nyári élmények hatása alatt, ha összenéztünk, akkor mindenki csak röhögött. Az lett a megoldás, hogy óra alatt nem velünk szemben a táblánál tartózkodott, hanem az utolsó padsor mögül vezényelte le az órát, s nekünk nem volt szabad hátra nézni.

Füvesi István

AZ EGYETEM MINŐSÍTÉSE

A biológus tanszékeken oktatott három tanár, akiknek a neve Juhász, Gulyás, Farkas volt. A hallgatók Mikulás ünnepet tartottak, s akkor mondták el a következő szöveget: Borzasztó ez az egyetem, itt nem is tekintik embernek a hallgatókat. Első- és másodéveseket juhászok és gulyások őrzik, harmadéven mégis a farkas martalékává válnak.

Farkas Gyula

EGY KICSIT ELKÉSTEM

A nyolcvanas évek elején Vitányi Iván fontos kulturális intézmény igazgatójaként hivatalos volt a Magyar Tudományos Akadémia elnökségi ülésének egyik napirendi pontjára. Az elnökség tagja volt Szőkefalvi-Nagy Béla is. Vitányi alaposan elkésett, a vita már vége felé járt, amikor betoppant.

- Úgy látom, elkéstem egy kicsit – szabadkozott órájára nézve.
- Nem sokat, csak egy *vitányit* – jegyezte meg hangosan Szőkefalvi-Nagy Béla.
Csákány Béla

MIVEL EGYENLŐ AZ IKSZ?

Kalmár László – enyhén szólva – szangvinikus vizsgáztató volt. Abszolút marhaságot hallván a diák szájából, olykor kétségbeesett haragra gerjedt. Egy alkalommal az inverz függvényről szerette volna faggatni a delikvenst, és bevezetésül megkérdezte:

– Szinusz iksz egyenlő ával, mivel egyenlő iksz?

A vizsgázó megörült a könnyű kérdésnek és diadalmas arccal kivágta:

– Iksz egyenlő á per szinusz!

(Ilyen esetekben rohant ki Kalmár a táblához, hogy az ott ijedten toporgó diákok észre térítse – többnyire kevés sikerrel.)

Csákány Béla



– Érdekes, eddig maxiban jártak.

(Politzer Tamás karikatúrája)

A TANDORI-FÉLE SZÁM

Tandori Károllyal az utcán találkozva, nehéz volt őt megelőzni köszönésben. Amikor az ismerős még azon gondolkozott, elég közel van-e hozzá, ő már kezdte emelni a kalapját. Ezt a jelenséget számszerűsítette hajdani hallgatója, Sindely Pál. Feljegyzései szerint a hetvenes évek elején fiatal tanárként munkahelyére igyekezve 55 alkalommal találkozott szembe Tandori professzorral, de mindössze 20 alkalommal sikerült elkezdenie a „Jó reggelt kívánok, professzor úr!” formulát úgy, hogy Tandori kalapja még a fején volt. Így állította fel Pali azt az empirikus törvényt, amely szerint *annak a valószínűsége, hogy egy tanítvány Tandori professzornak előre köszön, éppen 4/11. Ez a nevezetes Tandori-féle szám.*

Csákány Béla



A HOSSZÚ ÉLET TITKA (A '30-AS ÉVEKBŐL)

Árokszállásy Zoltán természetrajz-földrajz szakos egyetemi hallgató volt akkor, amikor Kogutowicz Károly professzor vezetésével nyári terepgyakorlaton vettek részt a Balaton-felvidéken. Ezekon a gyakorlatokon szorosabb emberi kapcsolatok alakultak ki tanár és diák között. Az akkori tanárok – különösen a szóban forgó professzor – úgy vélték, az ifjakat segítik példabeszédekkel eligazodni az élet bizonyos dolgaiban.

A professzor nagyon haragudott az italra és az egyre jobban terjedő cigarettázásra. Egyik este, amikor a Kab-hegyről érkeztek meg Nagyvázsonyba – itt volt a szállásuk – megismerkedtek egy hajlott hátú, teljesen ősz hajú és szakállú öregemberrel, akinek reszketett a keze és a hangja is. A professzor megkérdezte az öregembertől:

– Mondja meg őszintén, hogy életében cigarettázott-e, ivott-e rendszeresen?
– Nem ittam *én* életemben egy pohár italt sem – volt a válasz.
– No, fiatal urak! (Abban az időben így szólították a hallgatókat.) És azzal a büdös cigarettával sem ismerkedett meg? – kérdezte a professzor. A válasz nagyon tetszett:

– Egyszer katonakoromban fogadásból rágyújtottam egy szivarra, de én attól olyan beteg lettem, hogy még a vacsorát is kihánytam!

– No, fiatal urak ezt is hallották? Azóta, ugye bátyám, soha nem gyújtott rá?
– Nem én soha életemben!

– No, fiatal urak! – kezdett a példabeszédbe a professzor, amikor éktelen káromkodásra lesznek figyelmesek. A káromkodás egyre erősebb lett és látták, hogy egy embert tolnak talicskán. Nem lehetett elkerülni, hogy a professzor meg ne kérdezze, ki az, akit a talicskán fuvaroznak, és ki az, aki kiabál és miért?

Erre megszólalt az öregember:

– Ne haragudjanak az urak, de az a káromkodó ember, szivarral a szájában, az a bátyám, akit meg tol a talicskán az meg az apám.

De itt megállt, mert látta a megdöbbsent arcokat, majd folytatta:

– Minden nap ilyen hangosan jönnek haza a kocsmából, és a bátyám nem tudja elviselni, hogy az apánk, hamarabb rüg be, mint ő.

A professzor megkérdezte:

– És hány éves az apja?

– 76 éves az öreg.

– És akkor maga hány éves?

– Negyven múltam az ősszel, a bátyám negyvenhárom.

Több kérdést nem tett fel a professzor, de később soha nem mondott példabeszédet sem a hallgatóság okulására.

F. Tóth Géza

TANREAKTOR

Mészáros Lajos 1961-ben került át adjunktusként a Szerves Kémiai tanszékről az Alkalmazott Kémiára, a Béke épület alagsorába. Lajos bácsi nagyon kreatív, mai szóval innovatív, feltaláló típusú ember volt, sok szabadalom birtokosa. Érdeklődésének fő területe a kémiai reakciók hatékonyságának, sebességének növelése volt

a különböző fázisok érintkezési felületének növelésével. Ez különböző reaktorok: fonál; szalag, forgókefés reaktor kifejlesztését jelentette, amelyek prototípusai az alagsori laborban működtek. A '70-es évek elején hírt vette ennek egy japán professzor és eljött Szegedre megnézni a kolléga munkásságát. Akkoriban még minisztériumi engedély kellett ahhoz, hogy egy kapitalista ország polgára belépjen a laborba és megtekintse az egyébként tanulmányi célokat szolgáló reaktorokat. Ekkoriban készült el a Budapesti Műegyetem tanulmányi célokat szolgáló atomreaktora, a tanreaktor. A minisztériumi illetékes úgy gondolhatta, hogy Szegeden is valami hasonló lehet a tanreaktor, mindenestre nem engedélyezte a japánnak a belépést.

Lajos bácsi napokon keresztül az ablakon át mutogatta és magyarázta a becses látogatónak, hogy hogyan lehet a tömény kénsavval végzett szulfonálást üvegszövetből készült szalagon hatékonyabbá tenni és gyorsabban készíteni a szintetikus „Ultra” mosószert, mint eddig.

A japán a Royal szállóban lakott és minden nap új fehér nylon inget vett fel, és mikor este levetette a szemétkosárba dobta. Állítólag két nap után a takarítónők hajbakaptak, hogy ki takarítsa azt a szobát.

Hannus István

Ő IS LACI BÁCSI

Kalmár László volt talán a legélesebb eszű ember, akivel a jósorom összehozott. Máig emlékszem, hogy másodév legvégén már nem akart új anyagot előadni és – merészen – azt mondta a mat-fiz, fiz-mat évfolyamnak, hogy kérdezzünk valamit és arról még beszél. Már nem emlékszem, melyiküinktől származott a fizikát matematikailag pongyolának tartó évfolyam kérdése, de a következőt kérdeztük: „Az egyesített gáztörvényben az $(1+at)$ faktor miért nem a négyzeten szerepel, hiszen ha $V=V_0(1+at)$ -t és $p=p_0(1+at)$ -t összeszorozzuk, ami szabályos eljárás egyenletek esetén, a faktornak a négyzeten kellene szerepelnie.” Az „ő is Laci bácsi” habozás nélkül elmondta a függvények értékkeszletének és értelmezési tartományának kérdését és megmagyarázta, hogy miért hibás az összeszorozás. Ez után a személyes történet után egyáltalán nem lepett meg, hogy amikor komputert akart építeni, egy pár hónapos villamosságtan tanulás után – amint évfolyamtársam, Muszka Dániel mesélte nekem annakidején – kapcsolási rajz mélységű tervet adott át neki megépítésre...

Gyulai József

ALBÉRLETET KERESÉK

A belépésemkor Budó Ágoston azt mondta: „Munkaidőt nem szabok önnek, de kérem, hogy minden délelőtt 9 és 12 között tartózkodjék az intézetben.” Igyekeztem be is tartani, de az albérletem tele volt (biológiai) poloskákkal, és amikor a hirdetések alapján délutánonként elmentem címekre, sosem jártam sikerrel. Egy nap azt mondtam: „Egy életem, egy halálom...” Fél kilencre ott voltam a tettheylyen. Visszaérve, Hiress Józsefné, a csúcstitkárnő, azzal fogad, hogy „Jóska, a prof kereste. Mi mondtuk, hova ment és miért, de számítson konzekvenciákra.” Másnap

Budó behív: „Gyulai kartárs, én öntől csak egyet kértem...” „Igen, Professzor Úr, hibáztam, de ez kivételes alkalom volt...” védekeztem. „Igen, mondták, miről volt szó. Én a kérésemhez továbbra is ragaszkodom. Egyébként itt van három lakás-cím, bármelyik a rendelkezésére áll!” A felesége, Gabi asszony végigtelefonálta a bridzspartnereit, hogy Gyulai Jósának albérlet kellene... Beretzk Péter bácsinál, az ornitológusnál lakhattam a házasságkötésemig...

Gyulai József

LENIN A PÁNCÉLAUTÓRÓL

A hatvanas évek közepén Budó a Kar dékánja volt. Az volt az utasítása, hogy amikor visszajön a dékániból, menjek be hozzá, hogy van-e utasítása, kérése? Ez már akkoriban volt, amikor már egy-egy oktató kijutott ösztöndíjjal Amerikába. Az egyik alkalommal, mikor bementem a szobájába, rám se nézett, csak sötét arccal, öles léptekkel járt fel s alá. Én kezdtem zavarba jönni, mikor hirtelen odafordult és a következőt mondta: „Tudja, Gyulai kartárs, borzasztóan utálok azokat az embereket, akik az Amerikából hozott Mercedesük tetejéről úgy prédikálnak, mint Lenin a páncélautóról...”

Gyulai József



– Nézd, dékánkám! Örülnék, ha megadnád az u.v. lehetőségét!
(Szűcs Édua karikatúrája)

HA KÉT LÁNGSZÓRÓS TALÁLKOZIK

Az ötvenes évek elején katonai oktatás is volt az egyetemen. Egy, a törpénél alig magasabb, közutálatnak örvendő alhadnagy tartotta az egyik előadást. Elmondta, hogy az ellenséget mindig egy fokozattal erősebb fegyverrel kell leküzdeni: ha pizstollyal lönek, akkor mi puskával válaszolunk, ha puskával lönek, mi géppisztollyal válaszolunk, stb. Az óra végén feltette a kérdést: kinek van kérdése? Az egyik hallgató felállt és megkérdezte: alhadnagy elvtárs, mi van akkor, ha két lángszórós

találkozik? (A humorérzékkel nem rendelkező alhadnagy a hallgatót eltávolíttatta az egyetemről „provokatív magatartása” miatt.)

A sztori csattanója később történt, amikor az alhadnagy elvtársnak érettségizni kellett volna s pechjére ugyanennek az évfolyamnak az egyik tagja – akkor már tanár – vizsgáztatta. Háromszor...

Farkas Gyula

A NAGY TRIÓ

A Nagy trió, Kalmár-Rédei-Szőkefalvi mindannyiunkban mély nyomokat hagyott. Annak az „ádáz barátság” egy eseménye, ami Kalmár László és Szőkefalvi-Nagy Béla között zajlott, a fülem hallatára történt. Közismert volt, hogy Rédei jegyzete a leglakonikusabb. Szőkefalvié volt a kifogástalan méretű, pont az intelligens diákhoz méretezett. Kalmáré meg a másik véglet... Egy alkalommal, Szőkefalvi óráján rákérdezett egy, az analízis tárgyba tartozó tételre. A felszólított évfolyamtársam nem tudta a választ, mire „Szőke”: „Hogy-hogy nem tudja, hiszen Kalmár professzor jegyzetének a háromezer-kétszáz-negyvenedik oldalán megtalálható.”

Gyulai József

OKTÁNSZÁM 1953-BAN

Gyönyörű júniusi nap reggelén lassan ballagok az új Béke épület bejárata felé. Belül rettenetes feszültséggel és izgalommal felmászok a második emeletre. Ma ugyanis szigorlatunk van kémiai technológiából Gerecs Árpád professzor úrnál. A tanszék és vele együtt a kémiai technológia, mint tantárgy nem sokkal azután jött létre, ahogy mi 1950-ben elkezdtük az egyetemet.

Nos, végre bekerültem. Gerecs professzor végtelenül türelmes ember volt és ez megnyugtatóan hatott. Mindaddig, amíg fel nem adta az első kérdést:

– Beszéljen, kollega úr, a benzin előállításáról!

Ez akkor nem is volt olyan egyszerű. Nagy nehezen elkezdtem, de az első probléma onnan adódott, hogy az oktánszám és a lepárlási hőmérséklet összefüggésére felrajzoltam egy minimum görbét. Itt kezdődött az igazi kálváriám, ugyanis itt nincs semmiféle minimum.

– Miért van ott minimum? – hangzott el a kérdés.

– Csak véletlen. – válaszoltam.

– Mi történik, ha a motorban kis oktánszámú benzint használnak? – következett géppuskaszerűen.

A mai huszonevűesek erre a kérdésre kapásból válaszolnak, de abban az időben gépkocsit nemigen láttunk. A természetszerű válasz az lett volna, hogy a kis oktánszámú benzin esetén öngyulladás van és kopog a motor. Nagy némaság.

– Mi történik, ha egy repülőgépbe kis oktánszámú benzint tankolnak? – kérdezte Gerecs professzor úr. Itt már végképp megállt a tudományom és erre a kérdésre mást nem tudtam mondani, csak azt, hogy:

– Lezuhan a repülőgép!

U.i.: A többi kérdésre nyilván jó választ adhattam, mert a professzor úr azzal engedett el, hogy a következő szigorlaton ilyen feleletre már nem ad jelest.

Guczi László

OKTÁNSZÁM 2011-BEN

A mai huszonévesek tényleg sokat tanulnak és tudnak az oktánszámról. Legutóbb egy írásbeli vizsga egyik kérdése ez volt:

– Mi az oktánszám?

Az egyik hallgató frappáns válasza kapásból: 8.

Halász János

RIESZ FRIGYES ÉS A PÜSPÖK

1922-ben, az akkor Ferenc József nevét viselő egyetem fennállásának ötvenedik évfordulóján ünnepséget tartottak. Az ezt követő fogadáson egymás mellett állt Riesz Frigyes és Glattfelder Gyula megyéspüspök. Riesz elővette szokásos szivarját, amit észlelve a püspök előzékenyen tüzzel akarta segíteni, ám a gyufa, hogy, hogy nem, kialudt a kezében. A jó humorú főpap tréfával akarván áthidalni a kicsit kellemetlen helyzetet, megjegyezte:

– Kialudt a tudomány tüze, méltóságos uram!

Riesz vette a lapot és valamivel csípősebb humorral válaszolt:

– Nem először az egyház kezében, excellenciás uram!

Csákány Béla

LÍDIA NÉNI ÉS A REKTOR

Fodor Géza tartotta nekünk a Matematikai Logika és a Halmazelmélet előadást a hetvenes évek elején. Fiatal egyetemi tanár volt, talán akkor már akadémikus. Erős dohányosként, nem bírta ki, hogy előadás közben ne gyújtson rá. Nagyon nem szerette ezt Lídia néni, a Bolyai Intézet egyik takarítónője, mert a hamu bármikor és bárhova lepotyoghatott, egy dohányos előadó után mindig többet kellett takarítani. Rendszeresen szólt is az előadóknak, hogy a tanteremben ne dohányozzanak, csak a szünetben a folyosón, ott volt hamutartó. Amikor Fodor Géza előadása vége ért és Lídia néni bement a táblát lemosni, gyorsan rájött, hogy az előadó már megint megszegte a figyelmeztetést: vágni lehetett a füstöt és hamu nyomok mindenütt. Szólt is a professzor úrnak, aki persze mindent tagadott. – De jó lenne egyszer rajtakapni – gondolta Lídia néni és az ügy érdekében mindent meg is tett. Az előadás alatt a folyosón halkán megközelítette az előadótermet és próbált belesni a kulcslyukon. Ez számára nem is volt olyan egyszerű művelet, mert alacsony termete miatt csak lábujjhegyen érte fel a kulcslyukat, másrészt egyik szeme üvegből volt és a vadászat izgalma közben néha eltévesztette, hogy melyikkel kell meglesnie az előadót.

Történt egyszer, hogy Fodor Géza, miközben előadását tartotta és az alatt elegánsan dohányozott, zajt hallott az ajtó felől. Mintha a kulcslyuk körül matatnának. Gyorsan az ablak felé sétált és a fűtőtest burkoló lemezei közé bedugta a cigarettáját. Pár pillanat múlva kivágódott az ajtó, Lídia néni apró termete állt ott és szigorú tekintetében beleborzongtunk. Tudta mindenki, miért jött. De a professzor úr ártatlan mosollyal és felemelt kezekkel jelezte, hogy most nincs leleplezés.

Egy másik alkalommal azonban majdnem sikerült. Fodor Géza éppen egy nagy slukkot szívott az ablak felé sétálva, de a füstöt kifújni már nem volt ideje, amikor kivágódott az ajtó. Gyorsan eldugta a cigarettát, majd megfordult és feltartott kézzel, ártatlan mosollyal jelezte, hogy megint nem sikerült, nincs leleplezés. Lídia néni várt egy kis időt, majd bosszúsan kiment. – Húúúú, ezt megúsztam – szavak kíséretében dőlt ki a füst a professzor úrból.

De a sűrű ellenőrzéseket nem lehetett megúszni, tudtuk, hogy egyszer be fog következni a lebukás, akármilyen óvatos is volt az előadónk újabb és újabb trükköket kieszelve. Talán éppen a rágyújtás pillanatát sikerült Lídia néninek elkapnia egy gyors ajtónyitással, de a helyzet egyértelmű volt, tagadni nem lehetett. Nos, akkor megtudhatta mindenki, hogy Lídia néni törekeny alkata mögött milyen hangerő rejlik. Fodor Géza alig állt meg a lábán, olyan letolást kapott. Csak megjegyzem, 1973-1976-ig ő volt a Tudományegyetem rektora.

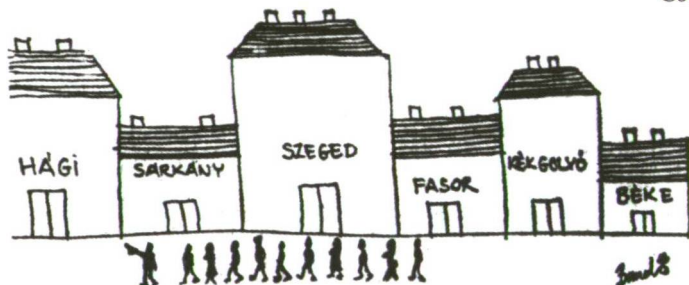
Dévényi Károly

SÉTÁLUNK

A hetvenes évek végén Fodor Géza logika előadásán a hallgatóságnak:

- Meddig is jutottunk az előző órán?
- A szalámi gyárig – hangzott a válasz (akkor még szokás volt minden előadás és gyakorlat sorozatban 1-2 órát sétálással és beszélgetéssel tölteni).

Csendes Tibor



Ismerkedés a várossal...

(Nagy Bandó András karikatúrája)

KALMÁR-ELŐADÁSON

Kalmár Laci bácsi a hetvenes évek elején tartott nekünk Gépi programozást. Úgy emlékszem, hogy mindig elegánsan érkezett: öltöny, nyakkendő, egyik kezében a táskája, másik karján a frissen vasalt barna köpenye. – Kedves hallgatóságom – kezdte az előadását és az átöltözést. Miközben folyamatosan, érdekesítően és hibátlanul tartotta az előadását, levette a zakóját, a szék háttámlájára tette, majd a nyakkendője következett, felvette a köpenyét, minden gombját begombolta, majd a nyakkendőjét bal kézfejére feltekerte és a zakó zsebébe tette. Ha előadás közben melege volt, akkor köpeny le, az öltöny mellénye le, majd köpeny fel és mindezt folyamatos beszéd és séta közben. Gyakran használta a táblát, ezt az előadás végén

mind a köpenyén, mind a kezén látni lehetett. Ha pedig éppen nem írt fel valamit a táblára, akkor sétált az ablakig, majd vissza katedra előtt az ajtóig és a tábla előtt folytatta az ablakig, körbe-körbe. Történt egyszer, hogy séta közben az ajtó mellett lévő fogason egy olyan télikabátot fedezett fel, amelyiken volt egy kis pihe. Ezt nem tűrhette, krétás kezével egy mozdulattal eltávolította, majd folytatta a sétáját az ablak felé. Mikor ismét a kabátnál járt, felfedezte a pihe helyén éktelenkedő kréta-foltot, amit a másik, még krétásabb kezével egy laza mozdulattal letörölt onnan. Ahogy rötta a köröket és minden körben javítani igyekezett előző körben elkövetett hibáján, a folt egyre nagyobb és egyre fehérebb lett. Az előadás végén fehér ujjú sötét télikabátot vett le a fogasról Orbán Gabi évfolyamtársunk és a teljes szünet se volt elég, hogy leporoljuk.

Dévényi Károly

VÖRÖSBOR TISZTÁN

Egy másik alkalommal Laci bácsi jókedvűen érkezett. Nagy lendülettel kezdte meg előadását az elmaradhatatlan átöltözős jelenettel kísérvé. Egyszer csak észrevette, hogy az asztalra tett aktatáskájából valami folyik. Valami vörös. Ki az asztalra, majd onnan a földre. Egy pillanatra se szakította meg mondanivalóját és közben elkezdte a táskáját kipakolni. Szomorúan vette észre, hogy egy borosüveg repedt meg és a vörösbor mindent eláztatott, többek között fontos, hivatalos levelezést is, amit az Akadémiával és a Minisztériummal folytatott. Az iratokat tehát nem lehetett kidobni, meg kellett szárítani. Sorban vette elő a táskájából, kicsit megtörölte, majd az előadóterem első sorában kiterítette száradni. Sok irat volt a táskájában, következett a második sor és így tovább. Ha akkor készült volna hangfelvétel, talán csak a papír zizegése zavarta volna az előadást, de a történetek nem, Laci bácsi rendületlenül mondta. Mint a végén kiderült, az akkor még a Bolyai épület földszintjén működő Egyetemi Számítóközpont munkatársai köszöntötték fel születésnapja alkalmából főnöküket, aki ennek nagyon örült és az előadására lendületesen igyekezve valamelyik ajtófélfának csapta a táskáját. Az előadás végére az előadóteremben erős kocsmaszag volt. Akik szerettek az első sorok valamelyikében ülni, most elnyerték méltó jutalmukat, majd hogy nem inhalálták a vörösborot. Egyik hallgatótársunk meg is jegyezte kifelé menet:

– Azért egy kis szódát igazán felszolgálhattak volna.

Dévényi Károly

A NYELVTUDÁS FONTOSSÁGÁRÓL

A '70-es, '80-as években a kémikus tanszékvezetők és vezető oktatók informális találkozásának egyik színtere a heti rendszeres tarokk party volt a Kolloidkémia Tanszéken. A vendéglátó Szántó Ferenc hetente járt le Pestről, így hét közben, eszténként szabad volt. A szendvicsek elkészítésében a tanszék technikusa, Baranyi Béla segédkezett. Béla nagy szakács volt. Rendszeresen főzött bográcsban tanszéki összejöveteleken, hallgatói rendezvényeken. Ilyenkor, pár pohár vörösbor után szívesen mesélt fiatalságáról, cserkész kalandjairól. Viccesen még azt is terjesztette, hogy grófi származású. Ő volt az egyik utolsó mohikán abból az időből, amikor

még szép számmal voltak férfi technikusok és laboránsok. Mára ez a pálya is el-
nöiesedett csökkentve a gázpalackok görgetéséhez nélkülözhetetlen férfierőt, de
növelve az esztétikai színvonalat.

Egyik alkalommal Szántó professzor nyugat-német vendége is részt vett az esti
összejövetelen. Béla, mikor tálcán bevitte a szendvicseket, megállt a nyugati vendég
előtt és elővéve nyelvtudását ímígyen keltett maga és az étek iránt bizalmat:

– No problem! No kommuniszt! Help yourself!

Hannus István

A KATONA TÖRTÉNETE – AKIT NEM ISMERT MEG A PROFESSZORA

Solymosi Frigyes akadémikus, akinek ma is – 80 évesen – legendásan kitűnő a
memóriája, hihetetlen, de nem ismerte meg az Úr 1983-as esztendejében akkor
már 5 éve a kutatócsoportjában dolgozó Berkó András, a későbbi professzortársát,
a Reakciókinetikai Kutatócsoportban munkálkodó, akkoriban még fiatal kollégáját.
A történet egészéhez hozzátartozik, hogy Solymosi professzor akárcsak ma, akkor
is hihetetlen energiával dolgozott és sokrétűen elfoglalt volt.

Egy június eleji napon Berkó András, az akkoriban szokásos egyetem utáni né-
hány hónapos katonai szolgálat ideje alatt éppen sikeres doktori záróvizsgán esett
túl, s négy-öt hónapi távollét után, ünnepi öltözetben – ami akkor „kötelezően”
sötét öltönyt, fehér inget és nyakkendőt jelentett –, örömittasan és kitörő érzések-
kel nyitotta ki munkahelye csapóajtáját és határozott léptekkel indult főnöke szo-
bájához. Mielőtt odaért volna, a szobából kijött egy kollégája, Raskó János doktor,
aki hosszú időn keresztül volt a kutatócsoport stabil tagja és mindenki ismerte őt
jó humoráról. Raskó dr. azonban, jelen történetünk szempontjából, csak egy – je-
lentős – mellékszereplő volt a színen. Mindketten sebtében üdvözölték egymást és
utóbbi elmondta Andrásnak, hogy egy vendégkutató van az intézetben és mind-
járt hozza is a vendéget Solymosi professzorhoz, akit éppen az imént tájékoztatott
erről. Berkó kolléga ezt a hírt nem olyannak vette, amely megakadályozhatná ab-
ban, hogy a főnökéhez bekopogjon és egy rövid tisztelegő látogatást tegyen. Fontos
megemlítenünk, hogy a kollégát alaposan megviselte a katonaság, amennyiben jól
fésült, szép szakállától megszabadították. Arról nem beszélve, hogy az azt meg-
előző 5 évben nem volt olyan alkalom, amikor ily ünnepi öltözetben jelent volna meg a
munkahelyén. Tekintetbe kell vennünk továbbá az ajtó túlsó oldalán megnyilvánu-
ló várakozást, amennyiben Solymosi professzor Raskó dr. bejelentése hatására már
felkészült a debreceni vendégkolléga fogadására. Amikor nyílt az ajtó, azonnal
felpattant a Dóm kettős tornyára néző tágas szobájában az ajtóval átellenes ablak-
nál elhelyezkedő asztalától, hogy üdvözölje a vendéget. A belépő Berkó András,
valószínűleg a sikeres vizsga ihletében, egy pillanat alatt gondolatilag összegezte a
jelenetet és jó érzéssel állapította meg, hogy igen, a sikeres doktori vizsga oly mó-
don hat a főnökére, hogy ily lendületesen akar neki gratulálni. Ezt a meggyőződését
még fokozta az a tény is, hogy főnöke szívélyesen köszöntötte és azonnal hellyel kí-
nálta: „üdvözlöm kolléga, foglaljon helyet”. Alig pillantva egymás szemébe, mind-
ketten leültek egy-egy nagy fotelba a szoba közepén elnyúló hosszú és alacsony
tárgyaló asztal végéin. A sikeres elhelyezkedés után Solymosi professzor rutinosan
rákérdezett: „Mi újság Debrecenben?” Fialat kollégája kissé meglepődött, hogy fő-

nőke ilyen rosszul emlékszik, hiszen ő valójában Cegléden szolgál. Mindenesetre ezt nem akarta szóvá tenni, így vontatottan csak annyit mondott, hogy „háát, köszönöm szépen”. De a beszélgetés már folytatódott is: „Hogy halad az együttműködésünk? Mi a helyzet az új reakciókamránk legyártásával?” Ekkor azonban végre határozottan egymás szemébe néztek, s egy pillanat alatt érezhetően megtorpant az idő. Mindketten tudták már, hogy most valakinek helyre kell tenni a dolgokat, s erről a tévútról határozottan le kell térni. De hogyan? Berkó András megértette, hogy nem ő az pillanatnyilag, akit ily tisztelettel fogadni szerettek volna, s azt tudta csak bizonytalanul hebegve mondani: „Professzor Úr, biztosan a szakállam...” Solymosi professzor ekkor sebészi pontossággal vágta el a további értelmetlen beszélgetés fonalát: „András! Kérem menjen ki, egy debreceni vendéget várok, majd utána beszélünk.”

Berkó András

GEOMORFOLÓGIA FÖLDFELSZÍNALAKTAN, 1955

Prinz Gyula geográfus professzor egyedülálló volt a múlt század közepén élők közül, aki „fehér foltokat” törölt le Belső-Ázsia (Tien-san) térképéről felfedezései révén. Mi abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy heti 2 órában hallgathattuk a professzor lebilincselő előadásait.

Pontosan 10.00-kor nyílt a tanterem ajtaja és az idős professzor (akkor már 73 éves) „no, üljenek le...” vezényelt. Kezében minden alkalommal akkor „divatos” vékony másoló papírokat lobogtatott (12-15 oldalnyit) és mindig elmondta „no, ez a tematika..., nekem még azt is előírják, mit beszéljek...” Ezután lehelyezte a papírköteget az asztalra és elkezdett mesélni az 1906-os, majd az 1909-ben vezetett útjairól Belső-Ázsiában. Így mesélés közben tanultuk meg a földfelszínalaktan csöppet sem könnyű anyagát, amelyet elősegített nagyszerű táblai vázlataival is. Alig vetjük észre, már eltelt a 2 óra és vártuk a következő hetet, hogy gondolatban bejárjuk a tájat a professzorral.

A tudós professzor 91 éves korában hunyt el, örök álmát a fővárosban a Farkasréti temetőben alussza.

Tóth Imre



Prinz Gyula

(Magyar Csaba rajza)

5 ÓRAI TEA SZENT-GYÖRGYIVEL

Szent-Györgyi Albert 1935-ben költözött be a Kálvária térről a Dóm térre. A TTK-hoz tartozó Szerves és Gyógyszerészi Vegytani, valamint az orvoskarhoz tartozó Orvosi Vegytani Intézeteknek volt a vezetője. A Szerves és Gyógyszerészi Vegytani Intézet a kémikus képzést és a gyógyszerészképzést is ellátta. A szerves kémia oktatását Bruckner Győző vitte Szent-Györgyi égisze alatt. Az elosztás szerint a földszint volt az Orvosi Vegytan, tehát Szent-Györgyi tulajdonképpeni kutató részlege. A professzori laboratóriumban főleg izomlégzéssel kapcsolatos kutatás folyt. Ez már a C-vitamin felfedezése után történt. Ehhez Szent-Györgyinek nagyon sok intermedierre volt szüksége, amelyeket mi, a szerves kémiai csoport biztosítottunk.

Szent-Györgyiné mindenki minden délután meg volt hívva teára. Ez nem formális dolog volt, hanem teljesen informális. Volt egy kis benyíló, egy alkimista kerámiával a falon, egy asztallal, azon teát és kekszet szolgáltak fel 5 óra tájban, úgy 5-től 6-ig. Szent-Györgyi maga is, amikor csak szerét tehetett leült közénk és nagyszerűen elbeszélgettünk. Sok mindent hallottunk tőle, ő világpolgár volt, angolszász beállítottságú, de amellett objektív volt mindenkivel szemben. A Szovjetunióban is járt valamilyen fiziológiai kongresszuson és arról is objektíven számolt be nekünk.

Szent-Györgyi nagyon szerette a sportot. Ő maga nagyszerű teniszező volt, úszott, vízisíelt, evezett. Ebben is példaképnek tekintettem, mert az ép testben ép lélek elvét még Strifler tanár úr megtanította nekem a gimnáziumban, Aradon. Ezt még jobban élveztem akkor, amikor Szent-Györgyi oldalán lehettem és láthattam, hogy mennyire jól össze lehet egyeztetni a tudományos kutatást a sporttal.

(Forrás: Fodor Gábor: *Egy magyar kémikus élete*, JATE Press, Szeged, 2002. 25. o.)

U.i.: A teázó helyiséget, a benyílót később beépítették. A növekvő hallgatói és oktatói létszám miatt szükség volt újabb mosdóra. Az alkimistát ábrázoló kerámia a tanszékvezetői irodába került.



A Szent-Györgyit és teázóit annak idején szemmel tartó „Tudós barát”.

Hannus István

AZ KEVÉS...

Egyik évfolyamtársam Leindler Lászlónál írta a szakdolgozatát, de időközben Leindler egyéves ösztöndíjjal külföldre távozott. Szakdolgozóit Szőkefalvi vette át. Mindjárt magához is hívta az évfolyamtársamat, hogy megbeszéljék a folytatást.

Szőkefalvi megkérdezte, hogy milyen jegyei voltak analízisből.

– Talán emlékszik rá, professzor úr, hogy a szigorlaton rektori UV-val átmentem...

– Az kevés... Akkor beszámol analízis I, II-ből, komplex és valós függvénytanból... (6 féléves anyag!) Milyen nap is van ma? Kedd... Akkor pénteken!

Máté Eörs

NE TESSÉK HARAGUDNI!

Két hallgató kopogtatott be Szőkefalvi professzorhoz.

– Professzor úr, mára vagyunk vizsgára fölratkozva, de sajnos, nem tudunk fölkészülni. Ne tessék haragudni!

– Jó, nem haragszom.

– Köszönjük szépen! – és megpróbálnak távozni.

– Az indexet azért adják ide!

Odaadják, Szőkefalvi beírja az elégtelent, és hozzát teszi – Azért egy kicsit haragszom!

Máté Eörs



Vizsgaidőszaki rémlátomás

(Nagy Bandó András karikatúrája)

MENTŐKÉRDÉS

Szőkefalvi-Nagy Béla professzor mesélte funkcionálanalízis előadáson, hogy egy hallgató vizsga közben többször említette a Hilbert-Pitagorasz tételt. Szőkefalvinak bántotta a fülét, és megkérdezte.

– Miért ebben a sorrendben mondja? Mit gondol, melyikük élt előbb?

A hallgató gondolkozott, majd kivágta:

– Hilbert!

– Pitagorasz görögösen hangzik. A görög matematika az ókorban volt jelentős. Pitagorasz is az ókorban élt. Hilbert neve németesen hangzik. Akkortájt Európában a vizigót és a longobárd germán törzsek éltek. Mit gondol, Hilbert vizigót volt vagy longobárd?

A hallgató erősen gondolkozott. Szőkefalvi „mentő kérdésként” rámutat egy fényképre a falon, ahol Hilbert öltönyben, nyakkendőben látható.

– Vizigót!

Szőkefalvi hozzátette: Ha legalább egy pohár víz is lett volna a képen, akkor talán értené, de így...

Máté Eörs

A VEKKER

Kalmár professzor híres volt arról, hogy szerette lényegesen tovább tartani az előadást, mint ahogy az órarend szerint tehetné. Egyszer figyelmeztették, hogy ezt a hallgatók nehezményezik. A következő előadásra magával hozott egy vekkerórát, felhúzta és az asztalra tette. Amint megszólalt a vekker, szünetet tartott, szünet után a megkezdett mondat másik felével folytatta az előadást.

Máté Eörs

RÉDEI KATALÓGUST TART

Az egyik félévben Rédei későn jelezte az igényét, és akkor már csak úgy volt megoldható, hogy reggel 7-től 9-ig tartsa az algebra előadást. Az első előadást valahogy így kezdte:

– Kedves Kollégák! Elnézést kérek, hogy ilyen korán kezdődik az előadás, de aki nek a felesége (ilyen nem volt) éjszakai műszakban dolgozik, és otthon vigyázni kell a gyerekekre, annak elég, ha 8 órára jön.

Természetesen sokan éltek ezzel a lehetőséggel. A szemeszter vége felé az egyik előadáson mindössze ketten voltunk a kb. 80 fős évfolyamból, amikor Rédei megjött. Megdöbbsent, kért egy papírt, hogy katalógust tart. Az előadást a Riesz teremben tartotta, így a késve jövők viszonylag föltűnés nélkül tudtak bejönni a hátsó ajtón. Amikor már egy kicsit többen voltunk, akkor ugyanitt kimentünk, behívtunk mindenkit a folyosóról, függetlenül attól, hogy milyen szakos. Átmentünk a közeli kollégiumokba azzal, hogy Rédei katalógust tart.

Szünet előtt már lehettünk vagy negyvenen. Rédei elkérte a katalógust, amire adigra az évfolyam összes hallgatója föl volt írva. Szünet után Rédei ezzel kezdte:

– Félreértettek kedves Hallgatóim. Én nem névsort, hanem katalógust kértem! Ezzel az úgy el volt intézve.

Máté Eörs

ALSÓ KORLÁT

Ádám András Pollák György szobájában nézegette a polcon lévő könyveket. Egyszer csak észrevett egy Mao Ce-tung könyvet. Elnéző mosollyal nézett Pollákra.

– Miért? Mao Ce-tung nem egy utolsó filozófus!

– Hmhm ...

– Miért? Jobb filozófus, mint pl. Sztálin!

– Nem valami magas alsó korlát!

Máté Eörs

NAPPALI ÉS LEVELEZŐ

Találós kérdés: Mi a különbség a nappali és a levelező oktatás között?
Megfejtés: Nappali előadás, amit Németh József tart a Riesz teremben, levelező az, ami ebből áthallatszik a Haar terembe.

Máté Eörs

NO, MEGÁLLJ CSAK!

A BESZM (az akkori legnagyobb teljesítményű szovjet számítógép) tervezőjének mutatta be Muszka Dániel a logikai gépet. Egy ideig simán ment minden, de egyszer csak leállt a gép. Dani idegesen kereste a hiba okát. Egy idő múlva a vendég nevetve elővett egy alkatrészt a zsebéből – Nem ez hiányzik valahonnan?

– Na, megállj! – gondolta Dani.

Pár perc elteltével helyére került az alkatrész, majd zökkenő nélkül befejeződött a bemutató.

Rövid idő múlva ő tett látogatást a BESZM-hez, és akkor a bemutató fordított szereposztással zajlott. Dani kihúzott egy elektroncsövet, a gép rövidesen leállt. Hosszas hibakeresés után Dani elővette az elektroncsövet:

– Nem ez hiányzik valahonnan?

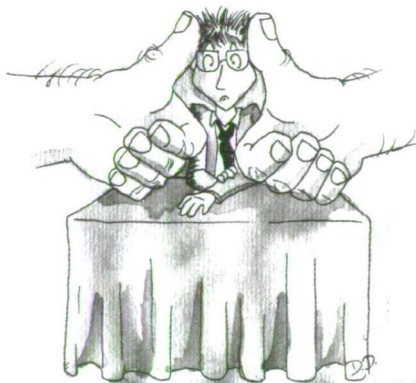
Sok cső aljzat volt eleve üres, és Dani elfelejtette, honnan vette ki. Csak másnapra tudták megtalálni a hibát.

Máté Eörs

REKTORI UV

Assembly programozásból rektori engedéllyel UV-t tett egy hallgató. Akkoriban még ritkaságnak számított a rektori UV. Makay Árpádot kértem fel elnöknek. A hallgató nagyon gyatrán felelt. Kiküldtük, hogy megbeszéljük a jegyét. Árpád mutatja a hüvelyk ujját, hogy egyes, én is. Egy darabig néztük egymást, majd Árpád megszólalt: Adjuk össze!

Máté Eörs



Adjuk össze!

MARKEREZÉS

Még a MINSZK-22-es korszakban Csernay László és Csirik János elkezdtek gyűjteni mágnesszalagon az izotóp diagnosztikai vizsgálatokat. A legjobbakat tartalmazó szalagot „Válogatott csapat”-nak nevezték. Időnként ezen a válogatott csapaton próbáltak ki egy-egy algoritmust.

Egyik éjjel a feldolgozás közben a mágnesszalag hibát jelzett. Az operátor megkérdezte az ügyeletes mérnököt, hogy mit lehet csinálni egy szbojos (paritás hibát jelző) mágnesszalaggal.

- (Mérnök) Markerezni (mai szóval formatálni) kell.
- (Operátor) És akkor eltűnik a hiba?
- (Mérnök) Garantáltan!
- (Operátor) Akkor markerezd, légy szíves!

A markerezés után folytatta volna az algoritmus futtatását, de a szalag természetesen üres volt.

Máté Eörs

FODOR GÁBOR, A REKTOR

1951-ben megválasztották az egyetem rektorának. Ebben az időben megvolt a pénzünk, hogy 1949-ben elkezdjünk felépíteni egy új épületszárnyat a Fizikai Intézet folytatásaként. A terv címe B2 épület volt, és egy munkás tévedésből „Béke-épület”-nek nevezte el, és ez rajta is maradt. A Béke-épület fölépítése akadályba ütközött. Pont amikor már két emeletet felhúztak a munkások, akkor kirendelték őket a jugoszláv határra bunkereket építeni a „láncos kutya” ellen. Titót neveztek akkoriban az imperialisták láncos kutyájának Sztálinék és Rákosiék. Így aztán a munkásokat elvitték és az építkezés pangott. Ekkor összehívtam a diákokat és azt mondtam, márpedig mi fogunk itt építeni, betonozni. Adjanak nekünk egy-két munkavezetőt és mi megcsináljuk. Szombat, vasárnap ki is vonultunk és én magam is betonoztam. Nem volt nagy vicc, mert a munkavezetők mindent megmutattak, de erkölcsileg mégis fontos volt, hogy az egyetemi hallgatóság dolgozzon és hogy legalább egy egyetemi tanár ott állt a fiatalok élén és végrehajtotta az építkezést. Két emeletet felhúztunk két hét alatt. Erre aztán a városi párttitkár, azt hiszem Komócsin Mihály volt, visszarendelte a munkások egy részét a bunkerépítésből és befejezték az épületet. Ez nagy erkölcsi siker volt. A Béke-épület felépült és úgy épült fel, hogy rátámaszkodott a Piarista Gimnáziumra, amelyet időközben államosítottak és üresen állt. A volt Piarista Gimnáziumba a Matematikai Intézetek vonultak be, amelyek szintén helyszükében voltak.

(Forrás: Fodor Gábor: Egy magyar kémikus élete, JATE Press, Szeged, 2002, 77. o.)

Hannus István

FODOR GÁBOR, AZ EMBER

Egy kis Somogy megyei faluban, Lábodon születtem, Csurgón jártam középiskolába és onnan jöttem Szegedre vegyésznek 1953-ban. A szerves kémiát Fodor Gábortól tanultuk, aki előadóként nagy hatással volt ránk. Nekem a vizsga is jól

sikerült és Fodor professzor meginvitált, hogy jelentkezsek demonstrátornak. Ez 1956 januárjában történt. Nem sokkal később az Aradi vértanúk terén vártam a villamost, a hideg ellenére kiskabátban. Arra jött Fodor, megismert és pár szót váltottunk. Megjegyezte, hogy ilyen hidegben, miért nem veszek fel nagykabátot. Nincs nagykabátom – feleltem.

A demonstrátori beszélgetésen 6-an lehettünk. Mikor végeztünk szólt, hogy én még maradjak és ideadta nekem egy $\frac{3}{4}$ -es kabátját. Fodor szép szál, magas ember volt én meg alacsony, sovány testalkatú, akkor alig 50 kiló. Így a kabát széltében és hosszában is nagy volt rám, nem tudtam hordani. Becses emlékként azonban sokáig őriztem, míg valószínűleg egy költözködéskor elkallódott.

Balázs János

EGRI BIKAVÉR

A volt tanítványok körében talán Huhn Péter bácsiról kering a legtöbb humoros történet. A „90 éves a szegedi természettudományi képzés” című kötetben olvasható néhány pl. gyalogló, vagy lovagló szenvedélyével kapcsolatban. Az alábbi, kedvescínélőnek szánt történet matematikus, gyorsan kapcsoló oldalát mutatja.

Vonaton utaztunk Budapestről Szegedre és az 1989 előtti szokás szerint az étkezőkocsiba mentünk hármásban Molnár Árpival és Notheisz Ferivel. Huhn prof. urat ebéd közben találtuk, asztalához ültünk és mi is rendeltünk a pincértől. Péter bácsi – befejezván a marhapörköltös ebédet – azzal a kéréssel fordult a pincérhez, hogy hozzon neki egy kis palack (3 dl) Egri Bikavért. A pincér azzal jött vissza, hogy csak nagy palack van, mire Péter bácsi gyors válasza: – Sebjaj! Abból hozzon kettőt! (Természetesen segítettünk elfogyasztani.)

Bartók Mihály

ANALÍZIS SZIGORLAT

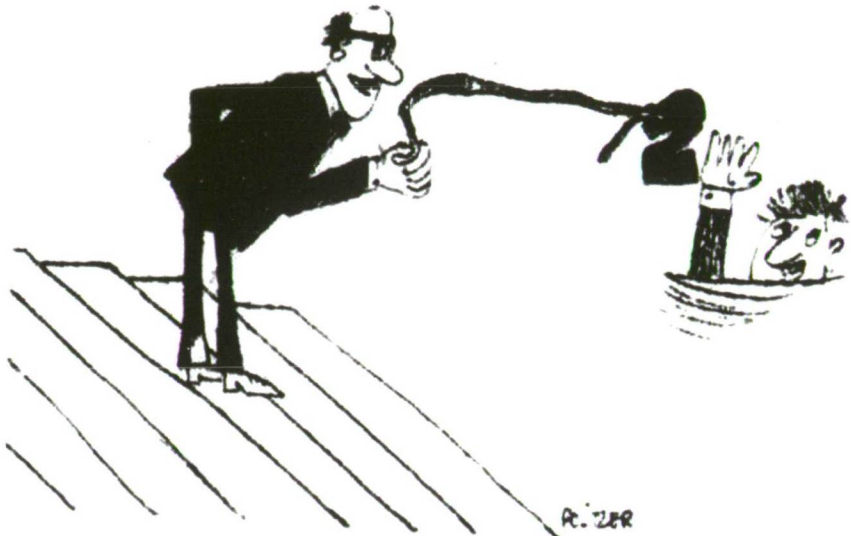
Analízis szigorlat Leindler professzornál. Még a madarak is állnak a levegőben. A vizsga nagyon lassan halad. Dél körül bejön Gehér tanár úr, és miközben a professzor elmegy ebédelni, átenged három hallgatót. Köztük XY-t, aki olyan sokszor járt már Leindlernél, hogy az személyesen ismeri őt. Mikor Leindler visszajött, csodálkozva kérdezi:

– XY már át is ment és hármast kapott? Hogy lehet az?

Mire Gehér tanár úr:

– Szépen tudta.

Fülöp Zoltán



Az életmentő prof

(Politzer Tamás karikatúrája)

GEHÉR TANÁR ÚR

Az alábbi történetet Szabó Zoltán geometertől hallottam.

Zoli hallgató korában a Gehér tanár úr egy speckolljára járt. Az egyik óra elején a tanár megszólította:

– Az óra végén majd jöjjön oda hozzám és megmondom, hogy a mai előadás anyagának hol tudnak utánanézni.

Az előadás után persze megfélekedezett róla és Zoli alig tudta utolérni a folyosón.

– Tanár úr, tanár úr ...

– Mit akar?

– Tanár úr azt mondta, hogy megmondja, hol találjuk a mai előadás anyagát.

– Ezt? Ezt sehol, most találtam ki.

Fülöp Zoltán

GYEREKSZÁJ

Csákány Béla és Juhász Rozália három éves kislánya, Éva, az intézeti folyosón „csókolom”-mal köszöntötte Rédei Lászlót. Rövidre vágott hajcskájára felfigyelt a professzor, és rákérdezett:

– Szervusz! Levágták a hajadat?

Éva a bácsi barátságos kérdését incselkedésnek véelve szigorúan válaszolt:

– Majd leváglok én téged!

Szerencsére Rédei ekkor már nyogot hallott.

Csákány Béla

MATEMATIKAI LOGIKA

1930 körül a Bolyai Intézet nagyjai kevésbé ismerték és kevésre becsülték a matematikai logikát, aminek aztán az akkor ifjú Kalmár László lett a mestere. Ezt mutatja Haar Alfréd emlékezetes kérdése Kalmár magántanári habilitációja előtt:

– És mondja, Kalmár doktor, a matematikai logikában is vannak definíciók, tételek és bizonyítások? Vagy csak úgy beszélnek a témáról, mint a filozófusok?

Csákány Béla



Ritka adottság

(Nagy Bandó András karikatúrája)

MAT-FIZESEK

A mat-fizések jellegzetes alakja volt Káin Misi. Mechanika vizsgája nem sikerült, ezért amikor Berencz Ferenc tanár úr be akarta írni az indexébe a jegyet, elkapta az asztról, s kergetőzésbe kezdtek az asztal körül. Otthon szigorúan fogták, s tartott a megszorításoktól, ezért választotta a védekezés eme módját. Aztán valahogy elsimultak a dolgok. Pár éve találkozott Dobay Péter volt évfolyamtársával, s beszélgettek, ki mit csinál. Péter akkor épp dékán volt a pécsi egyetemen. Misi megjegyezte: nem sokra vitted, én egy szegedi Bt-nél kiadvány tördelészerkesztő vagyok.

Előadásokra bejárt egy könyvterjesztő ügynök. Slezák Berci annyi lexikon méretű könyvet vett, hogy évekig törlesztett, de sohasem olvasta ezeket. A végzés évében vette elő, amikor gépelte a diplomadolgozatát, az asztal magas volt, a szék meg alacsony, így azokat tette még a székre, s úgy gépelt.

Pintér Lajos tanár úr híres volt arról, hogy fölöslegesen nem beszélt. Ha a szóbeli vizsgán egy tétel bizonyítása közben a hallgató indoklás nélkül gyorsított, azonnal megállította, s megkérdezte: MIÉRT? De ezt nem mondta, hanem a tábla jobb felső sarkára volt felírva, s amikor szükségét érezte, csak rámutatott!

Rózsa Gábor hallgatótársunk a legnagyobb hidegben is rendszeresen egy fehér rövid ujjú ingben járt a Bolyai Kollégiumból a Bolyai épületbe. A sportos életmódot

folytató Tanár Úrnak ez bizonyára tetszett. Ő nem tudta, hogy a hallgató Moszkvában született, s bírta a hideget. Egy alkalommal azonban Gábor egy hosszúujjú ingben jelent meg órán. A tanár úr nagyon elcsodálkozott, s megkérdezte:

– Csak nem fázik?

– Nem, kimostam! – válaszolta Gábor.

– Áh! – zárta le a beszélgetést a tanár úr.

Csákány Béla az egyedüli olyan tanárunk volt, aki több órás előadásai közti szünetekben ott maradt a folyósón, s beszélgetett velünk. Volt, hogy katona élményeiről mesélt:

– Mit csinál a katona atomvillanás esetén?

– Felveszi a néhai előnevet, avagy lapos kúszásban megindul a legközelebbi temető felé!

Füvesi István

A HAAR-FÉLE FÜGGVÉNYRENDSZER

Haar Alfréd megmutatta Riesz Frigyesnek a később róla elnevezett függvényrendszerről szóló cikkét. Riesz belenézett a dolgozatba, majd fölneezett a sarokba. Időnként kortyolt egyet a nála lévő pálinkából. Mire kiürült az üveg Riesz kész volt a Haar-féle függvényrendszer teljességének bizonyításával.

Máté Eörs

ITT VAN A TANÁR ÚR?

Helyszűke volt a Bolyai Intézetben, ezért megkérték Rédeit, hogy fogadja be Megyesi Lászlót a szobájába. Korábban Tandori volt a szobatársa, semmiben nem zavarta, így hát természetesen befogadta. Csakhogy Megyesinek nagyon intenzív kapcsolata volt a hallgatósággal, sokszor keresték a szobájában. Egy-egy esemény valahogy így zajlódhatott le:

Hallgató kopogtat.

Rédei nem hallotta (erősen nagyothalló volt).

Hallgató ismét kopogtat, vár, majd benyit. Rédei észreveszi, kölcsönösen köszöntik egymást.

Hallgató: Megyesi tanár urat keresem.

Rédei: Micsoda?

A hallgató már régen látta, hogy Megyesi nincs a szobában, érzi, hogy egyre hülyébb a helyzet, de nem akar udvariatlan lenni, ezért közelebb lép és megkérdezi: Megyesi tanár úr nincs bent?

Rédei kizökken az addig végzett munkájából, esetleg néhány visszakérdezés után megérti a kérdést, körülnéz, látja hogy Megyesi nincs bent: Nincs!

Rédeit érthető módon idegesítette ez az ismétlődő jelenet, és néhány nap múlva a következő szöveg volt kiírva az ajtajára: „Ha Megyesi tanár úr nincs a szobájában, akkor senki se kérdezze, hogy bent van-e!”

Máté Eörs

GENERÁCIÓVÁLTÁS

Amikor az egyetem megkapta az Akadémiai Székházat, akkor gondoltak arra, hogy valamikor oda is kerülni fog egy számítógép, és kialakítottak egy termet, az ajtajára kiírták: SZÁMÍTÓGÉP TEREM. Amikor megérkezett a MINSZK-22, akkor le kellett szerelni az M3-at, hogy legyen helye az új gépnek. A leszerelt gépet átszállították az Akadémiai Székház számítógép termébe.

Néhány nap múlva valaki tréfás kedvében a felirat egy betűjét kicserélte, így lett a felirat: SZÁMÍTÓGÉP TETEM.

Máté Eörs



Generációváltás

(Magyar Csaba rajza)

KALMÁR VIZSGÁZTAT

Kalmár László szeretett a Riesz teremben vizsgáztatni, mert a hátsó ajtón a közönség anélkül jöhetett-mehetett, hogy zavarta volna a vizsgát. Kalmár szerette a közönséget is, és a közönség is ezeket a vizsgákat, mert gyakran érdekes jeleneteknek lehettek tanúi.

Egyik alkalommal a vizsgázónak a függvények folytonosságáról kellett volna beszélnie, de Kalmár sehogy sem tudta rávenni a hallgatót, hogy elmondja a definíciót. Végül Kalmár azt mondta:

– Írja le, írja le, hogy mit jelent az, hogy egy $f(x)$ függvény az x_0 pontban folytonos!

Hogy a hallgató időt kapjon, Kalmár körbe sétált a teremben, néhány szót váltott az emberekkel, a hölgyeknek kezét csókolt,...

Amikor végzett a sétával, megnézte, mit írt a hallgató.

– Már elkezdte! – mondta boldogan – Hogy egy $f(x)$ függvény az x_0 pontban folytonos az azt jelenti, hogy...

Tett még egy kört, az előzőhöz hasonlóan, majd mikor látta, hogy a hallgató nem írt többet, szó nélkül beírta az elégtelent.

Máté Eörs

ELSŐ ALGEBRA VIZSGÁM

Első algebra vizsgámnál a csoport első fele Pollák Györgyhöz, második fele Rédei László professzor úrhoz volt beosztva. Tekintettel arra, hogy én a névsor közepén voltam, Polláknál az utolsó vizsgázó lettem. Vártam, hogy sorra kerüljek, amikor Pollák mondta, hogy ebédszünetet tart.

Semmi kedvem nem volt, hogy még órákat várjak, amikor a többiek már túl vannak a vizsgán. Megtudtam, hogy Rédei már majdnem készen van, elhatároztam, hogy megpróbálok nála vizsgázni.

Ahogy mentem le a lépcsőn, kérdezték a csoporttársaim.

– Hogy sikerült?

– Sehogy, megyek Rédeihez vizsgázni, mert Pollák ebédszünetet tart.

– Hülye vagy?

Nem tudtak eltéríteni a szándékomtól. Megálltam Rédei ajtaja előtt, és vártam, hogy kijöjjön valaki. Elég sokáig kellett várnom, mikor kijött egy csoporttársam, és mutatja, hogy elégtelen.

Beléptem. Rédei csodálkozott, úgy tudta, nincs több vizsgázója, de adott két tételt. Normális esetben két vizsga ideje állt rendelkezésre, hogy az ember fölkészüljön. Ez Rédei esetében nem csak azért volt fontos, hogy a vizsgázó összeszedje a gondolatait, hanem azért is, mert Rédei nagyot hallott, és előnyös volt, ha láthatta a tétel kidolgozását. Az én esetemben már csak egy vizsgázó volt előttem, s mint később kiderült, őt már visszaültette Rédei, hogy gondolkozzon, hátha tudja folytatni a bizonyítást. Nem tudta, 2 perc múlva ő is repült.

Elkezdtem a feleletem, persze szinte semmit nem tudtam előre leírni. Igyekeztem hangosan, tagoltan beszélni, hogy jól értse, és olyan kifocamodott helyzetben írni, hogy jól lássa. Néhány – Micsoda? – közbekérdés után már tudtam, hogy a feleletem 1-es vagy 5-ös lesz, más jegy szóba se jöhet. Egy idő után fölkiáltott:

– Kollega úr! Ha még egyszer úgy írja az n -et, mint a k -t, kirúgom!

Nem éppen megnyugtató kijelentés! Szerencsére sikerült végig mondanom mindkét tételemet újabb affér nélkül. Olyan szép n -et és k -t azóta se tudok írni, mint azon a vizsgán. Rédei így értékelte a feleletem:

– A kollega úr veszélyesen lassú gondolkodású, igaz, nem volt gondolkodási ideje, de ez a maga hibája!... Kollega úr, ez csak jeles.

A következő Rédei vizsgám kitűnőre sikerült. Amikor beírta az indexbe, fölkiáltott:

– Ja, hát maga a Máté. (Nincs kizárva, hogy az öcsémre gondolt.)

Máté Eörs

A NEVELŐNŐ



Fabinyi Rudolf (1849–1920) a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem és a magyar kémia meghatározó professzora volt. Az ő szerkesztésében jelent meg az első magyar nyelvű kémiai folyóirat Vegytani Lapok címmel 1882-ban. Ő lett az 1907-ben alakult Magyar Kémikusok Egyesülete első elnöke. Ő lehetett volna a Kolozsvárról elűzött és Szegedre települt egyetem vezető kémia professzora, ha 1920-ban Budapesten nem viszi el őt is a százazreket elpusztító spanyolnátha. Így egyik tanítványa, Bodnár János lett a Kémiai Intézet megbízott vezetője 1921-ben. Debrecenbe távozása után, 1923-ban egy másik Fabinyi tanítvány, Széki Tibor követte.

A kémia szegedi kezdeteit is meghatározó Fabinyi Rudolf-fal kapcsolatos anekdota még a kolozsvári évekből, Bisztray Gyula könyvéből való (Bisztray Gyula: Jókedvű magyar tudósok, Budapest, Gondolat, 1972).

Egyetemi intézete szomszédos volt az elmekórtani intézettel, amelynek élén Lechner Károly professzor állott. Bevezetésül bőven elég ennyit tudni, mert az alábbiakban nem a tudományukról lesz szó, hanem... De ne vágjunk a dolgok elé!

Mindketten bent laktak az intézetükben, nemkülönben a tanársegédek is. Fabinyi nevelőnőt – német vagy francia kisasszonyt – tartott a gyerekek mellett. Ezt a kisasszonyt egyszer beárulta a szakácsné a gazdájának, hogy esténként, mikor a gyerekeket lefektette, átszökik a szomszéd intézetbe valamelyik tanársegédhez.

Fabinyi kapta magát, átment Lechnerhez, és megkérte, hogy vessen véget a dolognak. Lechner másnap reggel behívatta magához a tanársegédeit. Elmondta nekik, hogy ez meg ez a panasz érkezett. Ő nem akar a dologból nagy esetet csinálni, nem akar fegyelmi vizsgálatot indítani, hanem aki ludas, az déli tizenkettőig tegye le a lemondását az ő íróasztalára.

Délben bement a szobájába, és ott találta az íróasztalán mind a négy tanársegédjének a lemondását.

– Hja, ez már más! – mondta aztán Fabinyinak. – Egy tanársegéd nélkül egy darabig csak ellehetnék, de mind a négy nélkül nem.

A dolognak persze az lett a vége, hogy Fabinyi a kisasszonyának kötött útilaput a talpára.

Hannus István

DIFFERENCIÁLEGYENLET

Két ember fölkereste Szőkefalvi-Nagy Bélát, hogy segítsen nekik megoldani egy differenciálegyenlet, ami a munkájukhoz fontos lenne. Szőkefalvi egy darabig nézte az egyenletet, de nem volt ötlete, majd megszólalt: Mutassák meg Gehér Lászlónak, ha 5 perc alatt nem tudja megoldani, akkor valószínűleg nem is lehet megoldani.

Máté Eörs

A MÁSIK TÉTEL

Rédei Lászlónál vizsgázik egy hallgató. Szépen elmondja az első tételét.

– Térjen át a másik tételére! – mondja Rédei.

A hallgató hallgat.

– Kezdje el, kollega úr, a másik tételét!

– Professzor úr, azt nem tudom.

– Hát miért nem ezzel kezdte, kedves kollega úr! – és beírta az elégtelent.

Máté Eörs

RÉDEI ÉS A POLITIKA (1)

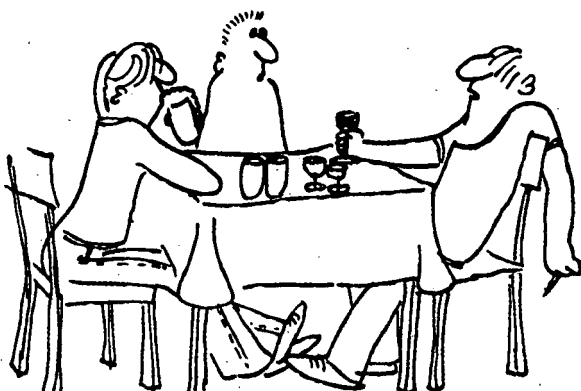
Rédei dékáni évének elején, 1949 őszén Trencsényi-Waldapfel Imre volt az egyetem rektora, egyrészt jeles klasszikus filológus, másrészt szigorú bolsevik, akit azért küldtek „le” egy félévre Szegedre, hogy a „reakciós egyetemen” rendet csináljon. Egy szűkkörű vezetői értekezlet (rektor+dékánok) végén Buza László, a nagy tekintélyű jogászdékán megkérte a rektort, tájékoztassa a jelenlevőket a folyamatban levő politikai átalakulás lényegéről. Trencsényi-Waldapfel erre rövid, de igényes előadást tartott a társadalmi formák fejlődéséről, amely a marxista elgondolás szerint akkor érkezett végső szakaszába. Megköszönve a felvilágosítást, a dékánok eltávoztak, Rédei kivételével, aki így fordult a rektorhoz:

– Kedves Imrém, előadásod igen érdekes volt, de úgy tűnik, nem definiáltad a klasszikus kapitalizmus fogalmát. Nem tennéd ezt meg utólag a kedvemért?

A rektor készséggel definiálta a klasszikus kapitalizmust. Rédei figyelmesen hallgatta, majd önfeledten felkiáltott:

– De kérek szépen, hiszen ez nagyszerű! Nálunk is ezt kellene megvalósítani! Trencsényi-Waldapfel válasza nem maradt ránk.

Csákány Béla



– A Dómban már jártatok?
– Nem, hanyadosztályú?

(Szűcs Édua karikatúrája)

NEM LÁTTAM MOSTANÁBAN...

Már az ötvenes évek első felében történt, hogy országgyűlési választásokra, pontosabban képviselőjelöltek megszavazására kerülvén sor, a helyi hatalmasságok megkérték az ismert professzorokat, adják le voksukat már reggel 8 órakor. Ezután a párt aktivistái a tudósok példájára hivatkozva buzdíthatták szavazásra az egyszerűbb dolgozókat. Így történt, hogy az egyik szavazóhelyiségbe egymás után lépett be a nagy nevű fizikus Budó Ágoston és Rédei László, mindketten feleségestől. Rédei, a nem mindennapi eseményre ugyancsak eljött vezető pártemberek őszinte megrökönyödésére, hangosan így köszöntötte kollégája hitvesét:

– Kezét csókolom, méltóságos asszony! Nem láttam mostanában a jezsuitáknál, talán más templomba méltóztatnak járni?

A történet báját emeli, hogy Rédei ekkor a Magyar Dolgozók Pártjának tagja volt. Ugyanis 1945-ben munkatársai rábeszélésére („most mindenkinek be kell lépni valamilyen pártba!”) hagyta, hogy beírassák a szociáldemokrata pártba. 1948-ban aztán az egyesült pártban találta magát – az igazi szociáldemokraták zömét ekkor kizárták, no de miért zártak volna ki egy ártalmatlan tudóst?

Csákány Béla

PÍFÉL

1950 körül Szegeden még nem volt villanyrendőr. A város akkori legforgalmasabb pontján, a Kálvin téren, rendőr irányította a gyér közlekedést, a következő eset időpontjában történetesen egy talpraesett rendőrőrnő. Rédei hazafelé tartott az egyetemről, s a tér sarkáról átlósan, szokása szerint öregesen bandukolva igyekezett megközelíteni a tér másik felén levő lakását. A rendőre rásípolt, odanyargalt, és jószándékúan magyarázni kezdte a kissé meglepett „öregúrnak” a helyes közlekedés szabályát:

– Az úttesten csak derékszögben szabad átmenni! Tetszik tudni, mi az a derékszög?

Rédei választától viszont ő lepődött meg:

– Hogyne, kérem! Pí per kettő!

Csákány Béla

HŰTŐSZEKRENY A KIBLABORBA

A hatvanas évek derekán került Szegedre az első számítógép. Az egész termet betöltő „ketyere” hatalmas korongokon, más szóval diszkeken tárolta az információt, amely lyukkártyákról került rájuk. Az utóbbiakat ügyes kezű gépirónók csapata lyuggatta megfelelő masinákon. Tudni kell, hogy a szóban forgó időszak a „frizsider-szocializmus” építésének korszaka volt: ekkoriban kezdtek elterjedni az elektromossággal üzemeltetett hűtőszekrények. Ám a munkahét még hat napos, a csa-

ládmodell pedig hagyományos volt, így aztán a hölgyek a munkába menet a piacon megvásárolt élelmiszereket csak este felé rakhatták be otthoni jégszekrényükbe. Érthető hát, hogy állandóan rágták főnökük, a Kibernetikai Laboratóriumot vezető Muszka Dániel fülét, hogy az intézmény szerezzen be hűtőgépet. Mit tehetett Dani, az akkori centralizált egyetemi gazdálkodás szabályai szerint előterjesztette a kérelmet.

– Danikám, szigorú takarékoság van, hogyan vehetnék én nektek frizsidert? – próbált kitérni Herczeg, a gazdasági rektorhelyettes. (Egypártrendszer volt, ezért a „megszorítás”, illetve „elvonás” szavakat akkor még nem használták.)

– De Feri bácsi, nálunk a hűtőgép nem státuszszimbólum, nekünk műszaki okból nélkülözhetetlen!

– Hogy-hogy?

– Abban kell tárolnunk a diszkeket!

Így jutottak a kibernetikát szolgáló nődolgozók (akkor) korszerű hűtőszekrényhez.

Csákány Béla

EL KELL HOZNI A GYEREKET

Egyik alkalommal Rédeinek kellett mennie az óvodába az unokájáért. Amikor hazaért a gyerekekkel, a felesége kétségbeesve mondta, hogy ez nem a mi unokánk! Mire Rédei: Azért ordított ennyire?!

Máté Eörs



Rédei László (középen szemüvegben) és mellette az unokája. A képen tőlük jobbra Buza László professzor áll, míg a másik oldalon Greguss Pál, aki a növénytan pollenekkel foglalkozó ágának a palinológiának volt nagy nevű tudósa. A kép bal-oldalán Kalmár László látható.

KALMÁR LACI BÁCSI

Szívesen tanult és járt konferenciákra. Általában az első sorok valamelyikében ült, s szorgalmasan jegyzetelt. De nem sokáig maradt csöndben, hamarosan kérdéseket tett fel, vagy megjegyzéseket tett. Mondják, egy Moszkvában tartott nemzetközi konferencián egy új elméletet mutatott be egy professzor társa. Laci bácsi késve érkezett, ismerőseinek barátságosan integetve leült valahol elől. Szorgalmasan jegyzetelt vagy öt percig, majd megértve azt, hogy mire megy ki a dolog, kirohant a táblához, s azt mondta: kolléga, ez így túl körülményes, és felvázolt egy új, elegáns megoldást.

Egyetlen nagy ellenfele volt, az idő. Mondják, a Stockholmi világkongresszuson, ahol 15, maximum 20 perces előadások voltak, ismerve és elismerve őt, néki 30 percet adtak, a szünet előtt. Többszöri időfigyelmeztetés ellenére sem tudta befejezni az előadást, s azt folytatta a szünet alatt is.

Emlékszem, 1968-ban Esztergomban egy automatikus programozási nyelvek szemináriumon, az ALGOL-68-at tanultuk együtt a nyelv szerzőinek egyikétől, Wijngaarden professzortól. Noha Laci Bácsinak is új volt az anyag, tüstént gyakorlatvezetést vállalt. Óriási méretű (nem lehúzható) táblák voltak, s miután az elérhető felületet teleírta, széket hozott, arra felállva, fent folytatta. Majd amikor ott is elfogyott a hely, hátraszólt az egyik nyelvész kollégának: Dénes tedd arrébb a széket! Majd madárfogással felfüggeszkedve a tábla tetejére, arrébb araszolt, ez a tekintélyes, korpulens ember.

Szívélyes, mosolygós ember volt, de hamar dühbe gurult, például ostoba diákok vizsgáztatása közben, s ilyenkor repültek a kréták, verte a táblát, s hatalmas erejű hangon nyilvánított nem tetszést.

Otthon kínai zenét hallgatott szívesen – csendben.

Havass Miklós

KATONÁS FRIZURA

Az évközi katonai oktatást követte a nyári egy hónapra való bevonulás. Felhívták a tiszt elvtársak a figyelmet, hogy mindenki katonás – 2 cm-es – hajjal vonuljon be.

Az egyik hallgató a bevonulás előtt elment a borbélyhoz és előadta kérését: ké-ké-ké-ek e-e-egy ka-ka-ka-tonás frizurát. Szerette volna folytatni, hogy 2 centis legyen. A borbély azonban nem várta meg, amíg kidadogja a kívánságát, hanem nekiállt a nullásgéppel nyírni a haját. Az eredmény egy holdvilágfej lett, aminek eredményeként az egy hónap alatt mindenütt megtalálták, ha dolgozni kellett. Szegény barátunk életében annyi krumplit nem pucolt, mint abban az egy hónapban.

Farkas Gyula

MEGHALT SZTÁLIN

Az ötvenes évek elején Szőkefalvi-Nagy Béla előadást tart a Riesz teremben. Nyílik az ajtó, Kalmár Laci bácsi áll ott, és megrendülten annyit mond:

– Meghalt Sztálin.

Rövid szünet után Szőkefalvi:

– Folytathatom az előadásomat professzor úr?

Csendes Tibor

KARCAGRA MENET

Kalmár László, tudós hivatásának megfelelően, állandóan utazott a világ minden sarkába. Ha nem oda, akkor csak Pestre, igen sűrűn, szinte hetente. Szinte mindig úton volt.

Ámde, történetünk idején először utazott a nászasszonyukhoz Karcagra, s még nem ismerte az utat. Feleségével Erzsikével Cegléden szálltak át a debreceni vonatra, ahol már egy fél óra után Kalmár nyugtalankodni kezdett:

– Csömpe! – így szólította feleségét – Vedd le a csomagokat!

– Lacikám, – volt a szelíd válasz – ráérünk, messze van még a leszállás.

Öt-tíz perc múlva újra megszólalt:

– Csömpe, mi lesz már? Itt maradnak a csomagok!

S miután ez a párbeszéd többször megisméltődött a következő órában, rászólt Erzsikére a kupében szemben ülő fejkendősnénike:

– Ugyan már kedves, vegye már le neki azokat a csomagokat! Látszik, hogy a bácsi nincs hozzászokva az utazásokhoz, azért ilyen nyugtalan!

S. Radimetzky Györgyi

TÖRTÉNETEK A BOLYAI KOLLÉGIUMBÓL

Az érettségit követő 11 hónapos váci katonai szolgálat után, aholis az elő-felvételelis egyetemi század egy 32 és egy 64 fős körletben volt elhelyezve, a Bolyai Kollégium 16 személyes 110-es szobájába kerültem. Szobatársaim részben katona társaim közül kerültek ki, mint például Slezák Berci. Többen azóta szintén az ország valamely egyetemén dolgozó katonaságot megúszó civilek, mint Dobay Péter, Kozma Laci avagy Szabó László voltak. Nagyon jó közösség alakult ki, az albérletben lakó volt katona társak is sűrűn megjelentek, legtöbbször Bakó Attila. Ő sáros cipőben kézen állt az egyik szekrény tetején, majd úgy ugrott le, hogy közben lábnyomai a mennyezetre kerültek. Bakos Igazgató Úr csak az eredményt látta, de ez is ingerelte. Mint mondotta, ahány nem kollégista, megannyi áramlat! Ezért is üldözte a külsősöket. Ennél jobban már csak a merülő forralókra utazott, rendre be is gyűjtötte azokat. Persze helyettük sokkal veszélyesebb eszközök kerültek rendszerbe: borotva pengéből készült alkalmatosságok.

A 11 hónapos katonai szolgálat fegyelmezetté tett. Megszoktam, hogy 22 órakor takarodó van, s reggel 6-kor ébresztő. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy bizonyos katonaságot kikerülő szobatársaim léha élete át akar nevelni, mellőzni szerették volna a fentebbi alapszabályt. Ezt megakadályozandó egy egyszerű megoldást vezettem be. Készítettem egy vakdugót, tehát rövidre zártam egy dugaszt, a szekrényem tetején pedig kiépítettem az emeletes ágyam végénél egy aljzatot. Miután módszeresen lefeküdtem, pontban 22 órakor csatlakoztattam a dugaszt, reggelig sötét volt, békésen aludtam. Reggel nyitottam az áramkört, s ekkor a villanyóra már üzembe helyezhető lett, amikor a többiek ébredtek, már mindig volt áram.

Egyszer aztán valami véletlen folytán fény derült a dologra, de addig beletörődtek a többiek is abba, hogy éjjel kell aludni, nem nappal.

A külvilággal való kapcsolattartás egyszerűbbé tétele okán egy madzag lógott a szobából a nagy erkélyünkön át majdnem a járda szintjéig. Ha valaki fel akart szólni, csak rántott egyet a madzagon, a másik végén ezzel beüzemelt egy csengőt. Sajnos a járókelők elszemtelenedtek, idegenek is hamis jelzéseket adtak le. Ennek megtorlására a csengő megszólaltatásával egyidejűleg egy ügyesen felfüggesztett vödörből annak tartalma zúdult a hivatlan tolakodóra. Később mi is újítottunk. A vegyészekről sikerült beszerezni olyan anyagot, melyet az erkély alá, a madzag közelébe kiszórva, ha valaki rálépett akkor durrant. Ezen szórakozásnak egy közelben lakó önkéntes rendőr vetett véget, kifigyelte a helyzetet, s jelezte azt Bakos Igazgató Úrnak, s ez az eszközök eltávolításához vezetett.

A Bolyai épületben voltak az előadások. Egyik téli este előadás után rohantam volna haza a kollégiumba, mert színházjegyem volt, de a kabátom össze volt laka-
tolva. A helyzetet bonyolította, hogy felismertem saját lakatom. Kelemen Gábor volt a felbujtó, valamelyik beépített embere elcsente a lakat kulcsát, s a kollégium-
ból hozták át a lakatom fentebbi alantás célból. Persze találtak alibit gaztettük-
re! Kelemen a közelben lakott egy udvari lakásban, s mivel sűrűn megfordultam
Náluk, azt észleltem egyszer, hogy lakásfelújítás okán nagy mennyiségű téglá volt
felhalmozva lakásának kifelé nyíló bejárati ajtaja közelében. Tény, hogy az éj leple
alatt egyszer fáradságot nem kímélve átcsoportosítottam a téglarakást közvetlenül
az ajtó elé. Barátom a következő reggel csak késve és csapzottan érkezett előadásra,
mivel a lakásból a mély fekvésű kert felé tudott csak kiugrani, s kívülről közelítve
tudta csak felszabadítani ajtaját.

Füvesi István

SZABÓ GÁBOR, FIZIKUS, AKADÉMIKUS

Közel egy időben kezdtük egyetemi pályafutásunkat. Fiatal oktatóként jártunk
együtt angol nyelvtanfolyamra. Kari tanácsstagként szemben ültünk egymással a
tanácssterem nagy asztalánál. Innen emlékszem frappáns, humoros megszólalása-
ira, vitakészségére. (Azt nem tudom, hogy főnök-beosztott viszonyban ez hogyan
hat!?) Két megnyilvánulása jut eszembe.

Az egyikben a megszólaló nagyon eltért a tárgytól, nem a lényegről beszélt.
Gábor hozzászólásában a következő szöveggel tette helyre. Kollégám, amit most
mondnál, az merőleges a vitatott témára. Egyszerűen nincs rá vetülete.

A másik egy problémás ügy tárgyalása volt. Bonyolultságát a következő hason-
lattal érzékeltette. Olyan ez, mint a temető áthelyezés. Sok érdeket sért és kicsi a
belső támogatottsága. Ezt a hasonlatot rektorként is használta a felsőoktatás egyik
reformtervezetével kapcsolatban.

Hannus István

MIHÁLTZ ISTVÁN PROFESSZOR VIZSGÁZTATÁSAI

Miháltz István, a Szegedi Egyetem Földtani Intézetének volt a nemzetközi tekin-
télyű professzora, és nem csak arról volt nevezetes, hogy üledékföldtanból verhe-

tetlen volt, hanem arról is, hogy az időt Ő egészen másképpen látta és alkalmazta, mint mások. Soha nem az órajárás szerint élt és dolgozott, hanem saját közérzete irányította a napi teendőit. Nem volt ez másképpen a vizsgáztatásokkal sem.

Abban az időben az volt a gyakorlat, hogy a tanszékvezető professzor úrral kellett megbeszélni, hogy mikor volna lehetséges, hogy a hallgató az időszerű vizsgát letegye. Természetesen a professzor úr privilégiuma volt az is, eldöntse, hogy személyesen akar meggyőződni a hallgató felkészültségéről, vagy ezt az örömet – egyes esetekben kínzási lehetőséget – átengedi-e valamelyik tanszéki kollégájának. Tehát, illett a professzor úrral személyesen megbeszélni a vizsga pontos időpontját. A megállapodást a professzor úr maga jegyezte be, a mindent tudó és nélkülözhetetlen noteszébe! Ez az egyoldalú megállapodás sok esetben kellemetlenségekhez és nézeteltérésekhez vezetett. Mi lehetett ennek az oka? Egyrészt, a noteszbe a professzor úr azt írta be, amit akart. Annak valóságtartalmáról a hallgató nem győződhetett meg. Másrészt a hallgatónak fogalma sem volt arról, hogy a professzor úr „ákom-bákom” betűkkel mit írta be a noteszbe. Ezért előfordult, hogy a vizsgaidőpont nem stimmel. Jobb esetben a professzor úr ú.n. „vizsga cetlit” adott, amelyen rögzítették az időpontot és azt is, hogy kinél fog vizsgázni a hallgató. A múlt század ötvenes éveinek a végén, a földtanszakos hallgatók – többek között Szikszai Gyula és Szónoky Miklós is – az előbb ismertetett módon, vizsgaidőpontot egyeztettek Miháلتz professzor úrral. A megállapodásnak megfelelően a vizsgára felkészültek, – és ahogy illett – elegánsan felöltözve a megbeszélt időpontban a vizsgán megjelentek.

Igen, ám, de Miháلتz professzor úrnak nem volt kedve a megbeszélt időpontban vizsgáztatni! A hallgatókat meghallgatta jövetelük céljáról, és azt mondta: – Nem történt semmi baj! A formaságoknak eleget kell tenni! – mondta szigorúságáról is híres Miháلتz professzor úr! Hogy a Tanulmányi Osztálynak jelenteni lehessen, hogy a vizsga megtörtént, ezért elkérte az indexet és minden esetben előre beírta a jeles vizsga eredményt.

Ez igen! – mondanák az olvasók. Miért nem jártam én is, akkor egyetemre? – ha ilyen könnyen lehetett jeles eredményt elérni! Önök azonban nem ismerték Miháلتz István professzor urat. Nem ismerték és nem is ismerhették bogarait, és főleg nem ismerték sajátos követelményrendszerét. Mert ha ezt ismerték volna, akkor nem tették volna fel azt a fölösleges kérdést, hogy miért nem jártam én is akkor egyetemre! Ezt követően jöttek csak a megpróbáltatások!

Végül mégis csak találtak – a professzor úr által meghatározva – a vizsgaidőszakon kívül olyan közös időpontot – ez legtöbbször a legváratlanabb időpontokban lett megjelölve – amikor a professzor úrnak kedve volt vizsgáztatni. Ilyenkor volt aztán elemében! Mindent akart tudni! Természetesen ezért ezek a vizsgák nem sikerültek jelesre sem elsőre, sem másodsorra, de még harmadszorra sem! Pedig ha már be volt írva az indexbe a jeles, akkor azt igencsak jelesre kellett tudni Miháلتz professzor úrnál.

Ezért a sikertelen forduló után Miháلتz professzor úr azt a gyakorlatot vezette be, – nehogy kimaradjon valami részanyag, amit a hallgató nem tanult meg jelesre – az elsajátítandó anyagot fejezetekre osztotta. Ez volt aztán a dicsőség! A hallgatók folyamatosan, fejezetenként adtak és adhattak számot tudásukról. Ezt a gyakorlatot addig folytatták, amíg a professzor meg nem győződött arról, hogy a szakos hallgatók valójában jelesre tudják, azaz jelesre sajátították el az anyagot.

Az is előfordult, hogy az egyik vizsgaidőszak a másik vizsgaidőszakba is belesú-

szott. Könnyítette a helyzetet az a tény, hogy abban az időszakban évente mindössze csak egy-egy hallgató szakosodott földtanra, azaz csak egy-egy hallgatónak kellett a tananyagot elsajátítani jelesre.

A fenti történet is csak alátámasztotta és igazolta azt a tételt, hogy a Szegedi Egyetemen a professzorok csak azt akarták, hogy a hallgató tudjon.

Molnár Béla

A TANSZÉKVEZETŐ HAZASZÁLLÍTÁSA

1963. november közepét írtuk.

Két hónappal azelőtt volt életem első és eddig utolsó földrengés élménye – kezdte beszámolóját, az akkor másodéves „kis” Molnár Béla. Így hívott majdnem mindenki, nehogy összekeverjenek a Földtan tanszéken adjunktusi beosztásban dolgozó „nagy” Molnár Bélával.

A Vedres István Építőipari Technikum elvégzése után – kitűnően érettségiztem, képesítőttem – jó két évre kerültem a Tudományegyetemre, azzal a szándékkal, hogy mindenképpen geológus leszek. Ilyen szak nem indulván, ezért én is biológia-földrajz szakon kezdtem, mert erre szakosodhattunk. Az egyetemi polgárrá fogadásom követően – szinte azonnal – a Tisza partfalából gyűjtöttem mintákat, azaz első pillanattól kezdve arra törekedtem, hogy megalapozzam a földtanra való szakosodásomat. A begyűjtött minták helyét maga a professzor úr jelölte ki a bordó függönyös folyosói polc alsó részén.

Tőle tanultam meg, hogy az eredeti szín vizesen igaz, ezért ő üveglapon keverte ki azonnal, ahogy vizesen behoztam a mintákat. (Ezeket a színes szelvényrajzokat a mai napig őrzöm!) Abban az időben az volt a szokásban, hogy mindenki kapott kulcsot a tanszéki bejárat ajtajához. Az is szokás volt, hogy a szabadidőnk jelentős részét is a tanszéken töltöttük. Így teltek a napok, amikor azon a novemberi késő délutánon, amikor odakint ködös-esős időjárás lévén örültünk, hogy benn meleg van, és tettük a dolgunk.

Már nyolc óra is elmúlt, amikor a nagytekintélyű tanszékvezető Miháltz István tanár úr nekem szegezte a kérdést:

– Hazavinnél-e engem?

Ezen a kérésen igen meglepődtem, mert én leginkább kerékpárral közlekedtem akkoriban. Miután tisztáztuk, hogy csupán a váz, (a kerékpár váza) jöhet számításba ülésül, igent mondtam. Akkor még a belső udvarban tárolhattuk a gépet, lezárva. Gép alatt a kerékpárt értettük!

– Akkor jó! – köhintett és sietett hátra a kabátjáért, táskájáért.

Egyszer csak ott magasodott Pista bácsi törékeny termete előttem.

Elindultunk. Gondom csak a levegő kifújásának az irányával volt. Azt már tudtam, hogy Szegeden a Mérey utcában, az egyetemi tanárok részére épített lakótömbben lakik. Csak utólag jutott eszembe: mit mondtak volna az ismerősök, ha meglátják a földtan professzorát, amint kerékpáron utazik? Szerencsére senkivel sem találkoztunk, és épségben haza is értünk.

Megköszönte a lovagias szállítást. A későbbiekben erről nem esett szó! Én meg nem tudtam máig sem eldönteni, hogy dicsekedjek-e vele, vagy maradjon a „ketőnk titka”?

F. Tóth Géza

ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI OKTATÁS KŐOLAJFÖLDTANBÓL

1965-ben történt, amikor Jakucs László volt a megbízott földtani tanszékvezető. Mi akkor kezdő geológus hallgatók voltunk, amikor az egyik alkalommal azzal fejezte be földtani előadását Jakucs László, hogy fiúk biztosan hallották, Szankon kitört az egyik kutató fúrás. Csak úgy ontja magából a gázt, homokot és iszapot. Ilyet ritkán lehet látni és ráadásul itt van a közelben. Azt javaslom, hogy szaladjunk ki és nézzük meg a valóságban is.

Abban az időben Skoda Octavia kocsija volt, amelybe beültetett bennünket és irány Szank, amely Szegedtől kb. 36-38 km-re volt. Nem telt el egy óra sem, mi már a helyszínen gyönyörködtünk a gejízrre hasonlító természeti jelenségben.

A történetet nem is ezért mesélem el, hanem azért, hogy egy félórai nézelődés után visszamentünk Szegedre. Abban az időben az volt a gyakorlat, hogy késő estig bent tartózkodtunk a tanszéken. Ezt használta fel Jakucs tanár úr arra, hogy összehívott bennünket és mi arra gondoltunk, hogy szóban is összefoglalja, amit Szankon a 4-es kútnál láttunk.

De a legnagyobb meglepetésünkre azt közölte velünk, hogy fiúk, akkor Szank oda-vissza 80 km volt. A kocsí 10 litert fogyaszt 100 km-en. Ha jól emlékszem, akkor 2.60-ba került a benzin. Öten voltunk és ez összesen 20 Ft 80 fillér. Tehát fejenként 4 Ft 20 fillérbe kerül a gázkitörés megtekintése.

Mi meg csak álltunk, mint Bálám szamara és nem értettük, hogy miért is kell fizetnünk az ingyenes oktatásért!

Tanács János

FÖLDRAJZOS DELEGÁCIÓ LIVÁDIÁN, A MÁRVÁNY PALOTÁBAN

Nyári csere terepgyakorlaton a Krím-félsziget természeti látnivalóin túl a kultúr-történeti emlékek is felkeltették figyelmünket. A jaltai tartózkodás 2. napján egy hallgatóval felkerestük a híres Palotát. Az igazgatónak hozott üzenetet megtoldottuk egy kis matyó babával.

Emlékeztettük az igazgatót, hogy a szegedi vezetők korábban nagyon jól érezték magukat – és lelkünkre kötötték, feltétlen keressük meg őt, és nézzük meg a híres jaltai konferencia színhelyét.

Az igazgató már nem emlékezett szegedi barátainkra, de az ajándék hatására (is) sajnálattal mondta, hogy csak másnap tud fogadni bennünket. A látogatás reggelén – az odesszai tanszékvezető professzor legnagyobb megdöbbenésére, bejelentettük, hogy az első napi program a Livádia Márvány Palota megtekintése lesz. (Korábban kijevi, sőt moszkvai engedélyekre utalt és sajnálta, hogy ezt ilyen rövid idő alatt már nem tudja beszerezni.)

A Palotában az igazgató már mint régi ismerősöket üdvözölt, az ukrán professzor legnagyobb megdöbbenésére, és végig vezetett a híres Palota termein és a csodálatos parkban.

Egy életre szóló élmény marad, hogy ahol 1945 februárjában a világpolitikát formáló nagy emberek tanácskoztak, most ott lehetünk. (Az ukrán professzor 65 éves kora ellenére most járt először a híres Palotában.)

Végül elköszöntünk a kedves „jó ismerős” igazgatótól, aki búcsúként intézkedett, hogy a szanatóriumi lifttel közelítsük meg a tengerpartot.

Tanulság, a geográfusnál mindig legyen egy „podárok”, ha látogatóba megy keleti szomszédjainkhoz.

Tóth Imre

JALTÁBAN A SZEGEDI „ÚSZÓVÁLOGATOTT” TAGJAIKÉNT

Hosszú autóbuzos utazás után – Odessza-Szimferopol-Jalta – érkezünk meg álmaink színhelyére, a Krím-félszigetre, csereteregyakorlat során.

A megérkezést követően közölték velünk, hogy a nagy nyári tatarozás miatt akadozik a vízellátás – végül is csak ivóvíz volt. Késő délután rövid városnézésre indultunk néhányan. Nagy ámulatunkra a szálláshelyünk közelében gondozott környezetben egy csodálatos uszodára leptünk.

A „véletlenül” nálunk lévő fütyülős barackpálinka (ajándék) segítségével az igazgatót kerestük meg. Neve ott szerepelt az iroda ajtón, így szinte ismerősként üdvözlöttük Iván Ivanovicst. Átadtuk az előttünk itt járt szegedi delegáció üdvözlését, és előálltunk kérésünkkel, nevezetesen mi vagyunk a szegedi úszóválogatott tagjai és kértük engedélyezze részünkre a feltétlen szükséges edzéseket. Kifejezte, bár nem emlékszik korábbi szegedi látogatóira, de kérésünk teljesíthető, csak egy alapos orvosi vizsgálaton kell átesnünk. Mi álltunk elébe, szerencsére a doktornő még az uszodában tartózkodott. A sok mindenre kiterjedő vizsgálatot követően megkaptuk a személyre szóló „beutalót” (egy hónap időtartamra) az uszodába. Azonnal megrohantuk a tisztasági fürdő melegvizet tusolóit, ahonnan még négy ökörrrel sem sikerült kivonszolni bennünket. Igen ám, de mi lesz az edzéssel? A „tanárvezető-edző” irányításával nekiálltunk volna, ami sapka hiányában majdnem meghiúsult, ám azt is kaptunk kölcsön, így napokon keresztül járt a „válogatott” 6 tagja a jaltai uszodába. Társainknak, és az odesszai vezetőknek csak Jaltából történt elutazásunk után számoltunk be a maximálisan kielégített sportolási igényeinkről.

Tóth Imre

KOLLÉGIUMI ESTÉK, 1954

A Természettudományi Kar fiú kollégiuma, a mai Szentháromság utca 2. szám alatt volt (ma az egyetem Ságvári Endre gyakorló gimnáziuma van itt). Naponta 22 óra körül volt várható a kollégium igazgatója, Bakos Mihály.

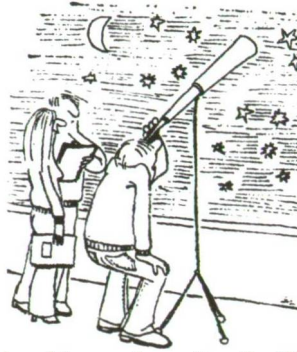
Ellenőrző körútja során rendszeresen meglátogatta a földrajzos szobát is. A 10 ágyas szobában éppen elérték az I. évfolyamos földrajzosok. „Jó estét! Jó emberek, mi újság?” – köszöntött be esténként az igazgató elvtárs!

Megtisztelő kérdése: „No, lássuk csak Tóth kolléga, mivel foglalatok?”

Válasz: „Igazgató Elvtárs, a holnapi fizika órára készülök, a tananyag a félvezetők!” És érkezett az ingerült válasz: „A mi demokráciánkban csak vezetőkről beszélhetünk, mi a félvezetőket már régen nem alkalmazzuk!”

Ez után a felvilágosítás után jó szívvel tértünk nyugovóra.

Tóth Imre



– A kollégiumi díjakat látom, de az ösztöndíjakat hiába keresem!
(Szűcs Édua karikatúrája)

ELSŐ MUNKAHELY, 1952

A Kárász utcán sétálva évfolyamunk egyik szépsége szólított meg azzal a kéréssel, hogy cseréljem el vele a leendő munkahelyemet. Én anélkül, hogy ismertem volna a részleteket, mint egy Piłsudski korabeli lengyel katonatiszt lovagiasan meghajolva vállaltam a cserét. Előzménye ennek egy szép szerelmi történet. Azért kérte tőlem a helycserét, mert nem akart távol kerülni a vőlegényétől. A csere hozzájárult egy házasság létrejöttéhez.

A Nehézipari Minisztériumban ezt helybenhagyták és kineveztek a Nyírségi Kőolajipari Vállalathoz, Nyírbogdányba üzemvezető mérnöknek. A gyárban szívélyesen fogadtak. A főmérnök azonnal végigvezetett az egységeken. Egyszer csak megállt egy nagy épület előtt. Ez a paraffingyár, mától ennek lesz a parancsnoka. Ha már áttanulmányoztad, gyere be hozzám és megbeszéljük a továbbiakat.

Úgy másfél óra múlva benyitottam az irodába. A főmérnök nem tudta, hogy mi a csodát keresek nála. Közöltem vele, hogy a paraffingyárat áttanulmányoztam töviről-hegyire. Döbbenet, hitetlenkedve mustrálgatni kezdett. Ő is a paraffingyárban kezdte az ipart 35 éve, de még távolról sem állítja, hogy tökéletesen ért hozzá. Rajta kívül csak egy ember ért a paraffin gyártáshoz. Az kívül él Brazíliában.

Egyébként ezt a paraffingyárat a vállalat szégyenének tartották. Még sosem teljesítette a tervét. Már a Tröszt is leírta. Bementem az izzasztó kamrákhoz. Az egyik kamra ajtaja nyitva volt, a művezető piszkált valamit az ajtónál. Elkezdtünk beszélgetni, amikor a fülembé hasított a fájdalom. Mindjárt tudtam merről fúj a szél. A huzatérzékenységem kezdett el vacakolni, és az is kiderült, hol keressük a bajt. Az izzasztó kamra elszívó csöve mellől hiányzott a falból néhány téglá. Amikor szóvá tettem ezt, a művezető azt mondta, hogy tudnak róla, de ez így van jól. Végül kellő eréllyel utasítottam valakit, hogy tönkje el a lyukat. Az illető belegyömöszölt néhány marék salakgyapotot. Lássanak csodát! Megszűnt vele a fals levegő, vagyis nekem lett igazam. Teljesült a havi nyers-paraffin terv.

Technológiai isten lettem. Elkezdtek inni a szavaimat. Még a kis írnok lány is kijött a helyszínre örülni a csodának. Ha nekem akkor nincs huzatérzékenységem, tán a mai napig nyögöm, és tán sosem fogott volna velem kezét egy kommunista szombaton Szekér Gyula elvtárs, a miniszter.

Első munkahelyem, vagyis ez a paraffingyár kellemes csalódást okozott. Először is maguk az emberek. Bennem pl. addig a vegyész antropológiailag is egy csoportot képviselt. A vegyész legyen magas, aszténiás, utálatosan sovány, fehérköpenyes, kopasz, aki mindig kever valamit, s aki sokkal gyorsabban fújja ki az orrát, mint teszem azt a geológusok. Aztán magát a műfajt is utáltam, mert teli van egy csomó matematikai idétlenséggel. Hogy mást ne mondjak, Szőkefalvi professzor úr már az első szigorlatomon kirúgott, pusztán azért, mert egyik-másik matematikai tételt másképp értelmeztem, mint ő. Ez a kis intermezzo elég hűvössé tette köztünk a viszonyt. Csak akkor állt vissza a régi rokonszenv, amikor valamit jól csináltam és pályadíjat nyertem vele, még hozzá első díjat. Az ezzel járó pénzt, 700 Ft-ot Szőkefalvi professzor adta át. (De hogy mit produkáltam ezért, fogalmam sincs már róla.)

Valószínűleg ezzel és a huzatérzékenységgel járó előnyök okozták, hogy sokkal magasabb fizetést kaptam a vártnál. Kedvemre ehettem, ihattam. Ilyen úri dologom azelőtt – az egyetemi éveim alatt – a rendőrségen volt, amikor kiderült, hogy amerikai kém vagyok. Ettől kezdve tisztí koszt dukált nekem is. Állítom, hogy az az étel ízre is, mennyiségre is elérte a Gundel szintet. Már az első napon leadták a csajkámat húslevessel kombinált mákos tésztával, amit még megfejeltek és jól összekevertek tejfölös tökfőzelékkel. Ettől a kosztól annyira felerősödtem, hogy a harmadik napon már kuncogva kezdtem kacérkodni a nősülés gondolatával. Az öcsémnek, aki csak jugoszláv kémként kezdte, színesebb volt az AVO-n az élete. Több volt benne a piros és a lila.

Szerettem volna a tisztí kosztot kihúzni tavaszig, mert nagyon sovány voltam, de meghíúsult. Pár nap múlva kiengedtek. Az öcsém még maradt vagy 6 évet. Valami hülye kitalálta, hogy én nem is vagyok kém, csak becsapom a hatóságokat, és se szó se beszéd kipenderítettek az utcára. Mehettem vissza az egyetemre, végső soron a paraffingyárba, illetőleg az egész vállalathoz, ahol nemsokára főmérnök lettem és neki ehettem egy ezer lyukból csöpögő öreg gyár újjávarázsolásának.

Szabó Károly

NOS?

Elméleti mechanika vizsga: a felkészülést követően a kidolgozott tétellel a jelölt a vizsgáztató mellé ült úgy, hogy a vizsgáztató is nézte a papírt és követte ott is a vizsgázót. A tétel bizonyos részénél a diák elakadt és ekkor a vizsgáztató elfordította a fejét, kinézett az ablakon és igen érthetően elhangzott részéről, hogy „Nos?!” A diák összeszedvén gondolatait, átvergődött a kritikusk ponton amivel visszaállította az eredeti felállást: ő beszél a papír alapján a tanár pedig figyelmesen követi. De jött egy újabb elakadás, amihez tartozó koreográfia ugyanaz: vizsgáztató ablakon kinézve felteszi a kérdést „Nos?!” A diák ezen is túljutva, fellélegezve folytatja a harmadik elakadásig. Ekkor megszólalt a vizsgáztató: „Nagyon sajnálom kolléga, elégtelen. Már kétszer segítettem.”

Papp György

AZ IMPULZUSMOMENTUM TENGELE

Berencz Ferenchez, illetve az ő vizsgájához kötődik a következő történet. A Bolyai Kollégiumban laktunk, 14 másodéves mat-fiz-es hallgató. A téli vizsgaidőszakban, a harmadik félévben kellett elméleti mechanikából vizsgáznunk. Különösen

nehéz volt elsajátítanunk a pörgettyűkkel kapcsolatos tételt. Amúgy is roppantul tartottunk Berencz tanár úrtól. A mechanika vizsga reggelén történt. Az egyik emeletes ágy felső ágján aludt Sz. Pista, aki – miként mindannyian – rettegett a vizsgától. Reggel, még félálomban, „kászálódott le” a felső ágyról. Amikor a lábai földet értek, oldalra kinyújtotta két kezét, majd a bódultság ellenére határozott szavakkal a következőket mondta: „Én vagyok az impulzuszórák tengelye”, és azzal mint egy pörgettyű megfordult kitért karokkal saját hossz tengelye körül.

Molnár Miklós

JACCSOLT

Kispéter József, akkor (1965-ben) egyetemi adjunktushoz (ma ny. egyetemi tanár) kapcsolódik a következő. Az ún. harmadéves labort (elektromosságtani gyakorlatok) vezette nekünk. A kapcsolásokat természetesen nekünk, az adott mérőpárnak kellett tanári segítség nélkül összeállítani, de a feszültségforrásra mindaddig tilos volt rákötni, rákapcsolódni, amíg arra az oktatói engedélyt meg nem kaptuk. Ennek az engedélynek a szükségességét tanár úr így indokolta: „Ha engedély nélkül dolgoznak, és hibásan kötnek be valamit, akkor lesz ám nagy füst, nagy kójom!” (Tanár úr kissé raccsolt, jaccsolt.)

Molnár Miklós

MEGVAN AZ ELÉGSÉGES!

Benedict Mihály egy informatikust vizsgáztatott.

– Meg tudja mondani, milyen operátor viszi az időfejlődést a kvantummechanikában?

–

– Van ilyen egyház is Erdélyben.

– Unitárius.

– Igen, unitér, megvan az elégséges!

Vadai Gergely

KISS ÁRPÁD ÉS JÓZSEF ATTILA

Kiss Árpádot 1924-ben nevezték ki egyetemi tanárnak és 1961-es nyugdíjba vonulásáig meghatározó alakja volt a kémia oktatásának és kutatásának, dékánként és rektorként pedig az egyetemi közéletnek. A mai Radnóti Miklós Gimnázium épületében kezdte szegedi munkásságát, 1935-től a Dóm téren volt a tanszéke, majd 1952-ben az akkor felépült Béke épületbe költözött. A nagy előadótermet születésének századik évfordulóján, 1992-ben róla nevezték el.

József Attila is 1924-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait magyar-francia szakon. Tudásszomját rengeteg, köztük természettudományos tárgy felvételével próbálta kielégíteni. Felvette pl. Kiss Árpád „Az atomok és molekulák szerkezete” című kurzusát. Annak nincs nyoma, hogy vizsgázott belőle, de azt állíthatjuk, hogy a verseiben is megjelenő természettudományos műveltségét Szegeden alapozta meg.

„Kémia és a társművészetek” címmel évek óta tartok általánosan művelő kurzust a kémia és a klasszikus művészetek (irodalom, képzőművészet, zene) kapcsolatáról. A Kiss Árpád teremben elhangzó előadások során ismertetem József Attila természettudományok iránti érdeklődését is.

Néhány éve az írásbeli vizsga egyik kérdése az volt, hogy „Mit tud József Attila és a természettudományok kapcsolatáról?”

Az egyik válasz: „József Attila is hallgatott előadásokat a Kiss Árpád teremben.”

Hannus István



József Attila egyetemista fényképe

ÜZENTEK NEKED!

Az alábbi párbeszédet a SZAB színház folyosóján hallottam valamikor a 80-es évek elején. Pollák György ballag a szobája felé, egyik kezében lógatja aktatáskáját, a másik kezével a háta mögött fogja a táskás kezét. Mindig így ment. Szemből jön Tóth Péter.

Elmennek egymás mellett, majd Pollák visszafordul:

– Péter...

– Igen?

– A múlt héten Odesszában voltam egy konferencián... találkoztam ott valakivel... és üzent neked valamit...

– Igen?

– Igen, de sajnos már nem emlékszem, hogy ki volt az és mit mondott.

És ballagott tovább.

Fülöp Zoltán

JELENTKEZZEN ÁT A JOGRA!

Moór Arthur a differenciálgeometria nevű, már nevéből is megítélhetően eléggé rázós tárgyból vizsgáztatott, s a számos dőcögősen felelő vizsgázó közül is kitűnt teljes felkészületlenségével egy hallgató, akit e történet során nevezünk Jovánovicsnak. Túrte Arthur, túrte, ameddig túrhette, de végül így fakadt ki:

– Jovánovics úr! Maga annyira nem tud semmit, hogy én teszek egy tisztességes ajánlatot. Ha írásban megígéri, hogy átjelentkezik a jogi karra, akkor beírok magának egy elégségest, és megígérem: elintézem, hogy átvegyék.

Az alkut megkötötték, és – ki tudja már, hogyan – Jovánovics tényleg joghallgató lett. Csak a teljesség kedvéért: jogász sem lett belőle.

Csákány Béla

Sivatagban



– Micsoda embertelen kánikula!..
– Ez neked hőség? Látszik, hogy nem vizsgáztál még dialmatból.

A NAGY TEKINTÉLYŰ PROFESSZOR MEGTERMÉKENYÍT

Greguss Pál botanikus professzor a fák szövettani szerkezetének világhírű tudósa volt. Szeretetre méltó, kiváló pedagógus, de kissé hiú ember. Óráin előszere-tettel magyarázta a rovarok szájszerve és a virágszerkezet együttes evolúcióját és a rovarok megtermékenyítő tevékenységét. Erre az alkalomra egyszer a tanszéki hatalmas virágmodellek mellé egy ugyancsak hatalmas méhét készítettett papírmaséból és székre állva demonstrálta, miként illeszkedik a rovar szájszerve a virághoz, mondván: „Figyelem, most megtermékenyíték! Jön a méhecske, zümm, zümm...” Ekkor összetört alatta szék és a szemléltetés véget ért.

Soó Rezsővel, a debreceni majd pesti professzorral nagy vitái voltak. (Az ok: mindketten megpályázták a debreceni katedrát.) Soó írta: Greguss egy német professzort említ, aki elismerően nyilatkozott elméletéről. Ezután egy hosszú német idézet. Majd: Ha Greguss jobban tudna németül, belátná, hogy ez nem dicséret, hanem egészen más. Állítólag egy akadémiai vitában így érvelt Soó ellenében: „Én nem tudok mást mondani, csak azt, hogy hallgasson a macskakirály!” (A fitocézár Soónak vagy 30 macskája volt és legbüszkébb titulusa a macskakedvelők egyesületének elnöksége.)

Gallé László

ATHLETICOSAURUS BIOLBAOENSIS

Ábrahám Ambrus akadémikus világhírű idegtudós volt. Számos tárgyat adott elő az 1960-as években, többek között a származástant is, amely messze nem volt a szakterülete. Az ősgyíkok neveit is csak jegyzetei segítségével ismertette. Kovács Laci származástan vizsga előtt fogadott két évfolyamtársával, hogy egy focicsapat csatársorát ismerteti a vizsgán őshüllőként. Az Athletic Bilbao csatárait választotta. Nevüket a –saurus végződéssel egészítette ki (pl. Carmelosaurus, Oruesaurus, Canitsaurus). A professzornak kissé furcsák lehettek a nevek, de miután sokféle forrásból készülhettek a hallgatók, nem kételkedett. A fogadás két partnere felkészülőként ült benn a vizsgán és figyelték, teljes-e a csatársor. Kovács Laci pedig a jeles mellett egy láda sörrel is gazdagabb lett.

Gallé László

A HALLGATÓ, AKINEK DOCENS MOSSA A ZOKNIJÁT

Terepgyakorlaton az évfolyammal fél-tanári minőségben velünk tartó demonstrátor egy reggel nem találta a zokniját. Majd meglelte Horváth Bandi bácsi ágya szélén, kimosva, kiterítve. „Köszönöm Bandi bá, hogy kimosta a zoknimat, de igazán nem kellett volna.” „A te zoknid volt, Lajos?” Szomorúan bemászott az ágy alá és kikereste a saját, pizkos zoknijait és mosással többé nem is kísérletezett.

Gallé László

A PREMONTREI PÁRTTITKÁR

Ábrahám Ambrus nagy tekintélyű oktató volt, egy nagy hibaponttal, egy sztálista adjunktussal, akit valószínűleg spiclinek tettek az egykori premontrei kano-nok professzor nyakába. Ezzel mit sem törődve Ábrahám egy tanszéki kirándulás-son mégiscsak becsukta a busz ajtaját, mondván „Most én vagyok a párttitkár!” És irreudenta nótákat kezdett énekelni. A párttitkár pedig pukkadt.

Ábrahám óráinak végét a mindig benn ülő Nagy Pista bá' preparátor felállással és meghajlással jelezte. Szombat délben (ekkor is tartott órákat) egy nagyfröccsért néhány perccel hamarabb hajolt meg és mi korábban szabadultunk.

Gallé László

CSIGA BÁCSI ARANYKÖPÉSEI

Horváth Andor docens az Állatrendszertani Tanszék kivételesen nagy tudású oktatója volt. Szinte példátlan módon ismerte az állatokat. Puhatestűekkel, főleg csigákkal foglalkozott, de fajismerete ezen túl is kb. 6000-re volt tehető. Áldott ember volt, akit a hallgatók csak Bandi bácsinak szólítottak (háta mögött Csigá-bácsinak). Nem nőszült meg, a szakmáján kívül más nem is érdekelte. Talán egyetlen szórakozása volt, hogy „kivirághzott”, vagyis a Virágh Cukrászda teraszán torkos-odott és finom italokat fogyasztott. Jellemző szóváltás:

„Bandi Bácsi! Nézze, milyen jó nő!” Válasz: „Ez már majdnem olyan szép, mint egy csiga.”

Tőle származik eredetileg a szóvicc (azóta már a TV-ben is hallottuk): „Mivel béleli a borz a vackát? – Borzalommal!”

Gallé László akkor még hallgatótól megkérdezte: „Laci, mi a franciák nemzeti leveze? – Gall-lé”.

Mikor egyik hallgató társunk eljegyezte magát, közölte vele, hogy már benne van a lepkehálóban. „És ha megnősül?” – kérdeztük. „Akkor rácsukódik a ciános rovargyűjtő üveg teteje, többé nem kapálózik”.

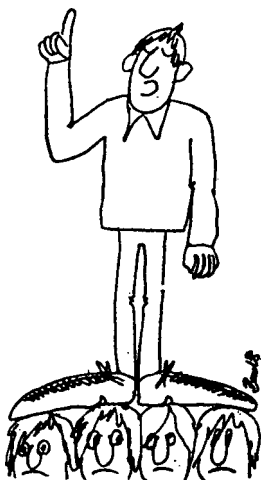
Ő maga ugyanakkor azon kesergett, hogy nem jut be a mennyek országába, mert nőtlen lévén nem szenvedett eleget a földön. „És aki megnősült?” – kérdeztük. „Bekerül, mert eleget szenvedett életében.” „És az elváltak?” „Ők is.” „És akik elváltak és újra nősültek?” „Ők nem, mert Szent Péter szerint a szerencsétleneknek van hely, de a hülyéknek nincs.”

Gallé László

A GERINCESEKRŐL

Horváth Andor még adjunktus volt, amikor egy világhírű, de közismerten despotikus professzor, aki előszeretettel jegyezte munkatársai cikkeibe, munkáiba magát szerzőként, felajánlotta, hogy írjanak közösen egy könyvet a csigákról. Vagyis Bandi bá' megírta volna a könyvet, a professzor pedig eléje kanyarintotta volna a nevét. Bandi bá' többszöri unszolás ellenére is kijelentette, hogy: „Köszönöm a megtiszteltetést, de most nem kívánok könyvet írni.” A nagy professzor berágott és közölte: „Jobb is így, mert egyébként is nálam csak docensnél kezdődik az ember.” Bandi bá' szerény válasza: „Igen, nálam meg a gerinceseknél.”

Gallé László



– *Higgyétek el, hogy én mindig csakis a Ti érdekeiteket képviselem.*

(Nagy Bandó András karikatúrája)

PRESSZÓS HÖLGYBŐL AKADÉMIKUS FELESÉG

Kolosváry Gábor professzor akadémikus, Csiga bá' főnöke és barátja volt és ő is mindenkinek csak Gábor bácsi volt. Legalább olyan jó szívé volt, mint Horváth Bendi bá'. Szinte hihetetlen nagy és széleskörű tudományos zoológiai munkássága volt. A tudományos tiszakutatás megalapítója. Mikor másodszor is megözevgyült, barátjával, Horváth Andorral együtt jártak a Virágh Cukrászdába nyalakodni. Egyszer hosszabb időre távolmaradt, ez feltűnt a presszós nőnek és kiment hozzá, gondozta, ápolta betegségében. Mikor felgyógyult, állítólag ez hangzott el: „Ha már itt vagy Gizus, el se menj, elveszlek feleségül.” Így lett egy presszós hölgyből professzorné. Gábor bácsit mindvégig szerette, szépen járatta, jól tartotta. Nemcsak őt, hanem a Kolosváry lakásán titkos természetbölcséleti órákat hallgató diákkörösöket is (a kollégium tematikája nem illeszkedett az akkor kötelező marxista filozófiához).

Gallé László

AZ ENYÉM KICSI? HOL LÁTTA?

Bodrogközy György. Botanikus, a növénytársulástan nagy tudója. Rendszeresen vitte a hallgatókat terepre: „Ürgetrappban menjünk a szikesre felvételezni!” Folyton nevelt és a tanári pályára készített fel: „Ha maga így magyarázza az Umbelliferaet majd a diákjainak, azok a kilincsrre, csillárra, fogásra kapaszkodnak kínjukban.”

„Kislány, nincs zsebkendője? Katicabogár nagyságú baktériumok röpködnek a levegőben.”

„Lányok, leendő konyhakémikusok! A sáfránybibétől lesz szép sárga a húsleves.”

Gyakorlaton ránézett az egyik hallgató leány rajzára: „Gumizni, kislány, gumizni, ez kicsi.” Az egyébként naiv, ártatlan kislány replikázott felnézve a táblára, a tanár rajzára: „A tanár úré is kicsi.” „Az enyém kicsi? Hol látta?”

Gallé László

SPERMAHAJDEREK

Egy nagy hangú, kiabáló, önmagát nyíltan sztálinistának valló adjunktus tanította az állattenyésztést. Hiába a nagy hang, a párthatalom, a diákok nem nagyon tisztelték. Pedig valamikor, a Rákosi-időkben az egyetemen párttitkár, élet-halál ura, később munkásőr volt. Voltak sajátos bogarai, pl. a mondatot nem volt szabad „hát”-tal kezdeni.

Az egyik hallgató vizsgán a mesterséges megtermékenyítésről felelt és így kezdte egyik mondatát: „Hát...” (kis szünet). A tanár: „Nem megmondtam, hogy hát-tal nem kezdünk mondatot!” Erre a hallgató: „Igenis tanár elvtárs. Ránya a mesterséges megtermékenyítésnek pedig az, hogy nem szerez orgazmusélményt a tehénnek.” No, lett erre kiabálás. A hallgató nyugodtan folytatta: „A mesterséges megtermékenyítést már az Ókorban is ismerték. Az arabs telivérektől pl. spermiumot fejtek le és azt csempészték át a határon, így lopták el a fajtát. Ezeket a tolvajokat nevezték spermahajdereknek.” A derék oktató ekkor már a dűhtől fuldokolva csak annyit tudott kiabálni, hogy „Maga a szocializmus ellensége!”

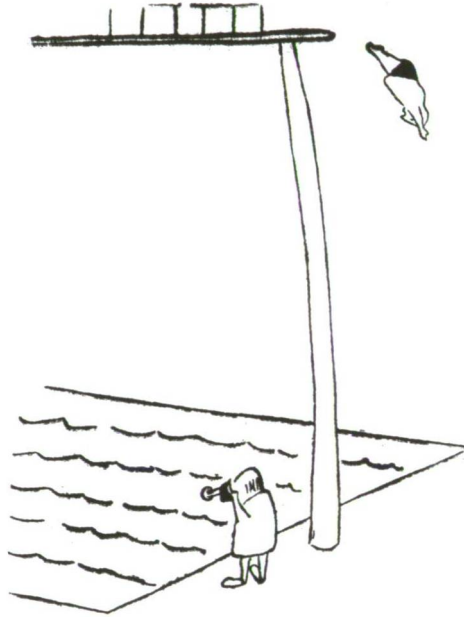
Gallé László

SZÓRAKOZOTTSÁG

Rédei egyszer szeles időben sétált az egyetem felé. Félúton rá akart gyűjtani, s hogy a szembeszél ki ne oltsa a gyufát, megállt és hátrafordult. A sikeres akció után nyugodtan megindult, s gondolataiból csak akkor eszmélt föl, amikor lakásába érve felesége, Jolánka, meglepett arccal fogadta:

– Mi az, Laci, ma nem tart előadást?

Csákány Béla



Szórakozottság

(Boshigt Gongorson rajza)

RÉDEI ÉS A POLITIKA (2)

1969. október 31-én Pesten, a matematikai kutatóintézeti szeminárium ülése után Rédei hármasban maradt akkori legközelebbi munkatársaival, Schmidt Tamással és Wiegandt Richárdval. Rédei és Schmidt párbeszédét Wiegandt írta le és kommentálta az utókor számára, eképpen:

- Ki lesz a jövő héten az előadó?
- Senki, elmarad.
- Hogy kicsoda?
- Senki.
- Senki? De miért?
- Mert ünnep lesz.



– Hogy mi lesz?

– Ünnepe.

– Micsoda?

Tomi felírta a táblára: November 7.

– Hát miféle ünnep az?

Kitört belőlünk a nevetés. A korabeli magyar helyesírás szerint a történelmi események nevét kisbetűvel írtuk, kivétel volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom meg a Nagy Honvédő Háború, lásd a Magyar Helyesírás Szabályai 1959. évi kiadásának 125. paragrafusát.

Csákány Béla

KÖVEK PEDIG NINCSENEK!

Kevés embert ismertem, aki olyan allergiás lett volna egy-egy szó kiejtésére, mint Koch Sándor. *Személyes sértésnek vette, ha az ásványok és kőzetek terminológia helyett valaki véletlenül követ mondott.* Ilyenkor abbahagyta a mondatot, és szájbarágóan elmondta a következő tanmesét. Egy életre tanuljuk meg azt az igazságot, hogy a természetben, csak ásványok és kőzetek léteznek.

A következő kifejezést – mint terminus technikust – helyesen csak három esetben célszerű használni, mondotta:

– *Először is az orvostudományban* ismerünk köveket, mint pl. az *epekövek és vesekövek.*

– *Másodszor, falun* szokták mondogatni az emberek, amikor *kutyahajigáló követ* keresnek célzó eszköznek.

– *Harmadszor pedig csak az óvodában* – és ilyenkor mindig megjelent az arcán az a jellegzetes kaján mosoly, mint amikor valami huncutságot akart mondani:

– *De akkor is csak nagyon halkán, hogy csak az óvó néni hallhassa:*

– *„Óvó néni, nekem sz@rni kő!”*

Önök pedig kedves delnők és daliák már rég kinőttek az óvodából! Mondanom sem kell, hogy – megismerve ezt a tanmesét –, soha, senki nem akart óvodás lenni!

F. Tóth Géza

TANGRAM

Szőkefalvi-Nagy Béláról apja, Szőkefalvi Nagy Gyula (így írta a nevét, kötőjel nélkül!) önéletrajzában találjuk a következő történetet. Hat éves volt, amikor egy este apa és fia a ma tangram néven ismert régi kínai játék egy feladványát próbálták megoldani. Egy ábrát kellett a tangram köveiből kirakni, ami egyiküknek sem sikerült, és 9 óraker a kisfiúnak le kellett feküdni. Lámpaoltás után azonban kis idő múlva megszólalt:

– *Én ki tudom azt az ábrát rakni!*

Apja karjára véve az asztalhoz vitte, lámpát gyújtott, és a kis Béla az ábrát kísérletezés nélkül azonnal kirakta.

Csákány Béla

NINCS TARIFA

Budó Ágoston a kísérleti fizika tanszékvezetője elegáns, magas ember volt, kissé magányos hűvösséget árasztott. Sokat járt Budapestre, ahová akadémiai megbízásai hívták. Sokszor vitték autóval, de sokszor ment vonaton is. Itt érte a váratlan halál is.

Mondják, egy alkalommal Budapestről Szegedre jövet, csöndben helyet foglalt az ablak mellett. Vele szemben egy tisztviselő kinézésű ember telepedett le. Amikor a vonat elindult, ez az ember egyszer csak felállt... és lehányta Budót. Budó arcrezzenés nélkül kiment a WC-re, lemosta magát, ruháját, majd visszajött. Szó nélkül leült, s csöndben kinézett az ablakon. A fülketárs mentegetődni kezdett. „Uram nagyon sajnálom... nem vagyok részeg, csak valami gyógyszer. Nem is tudom, hogyan tehetném jóvá. Természetesen a tisztítást, a kárt megtértem.” Mire Budó szárazon így válaszolt: „Kérem, a hányásnak nálam nincs tarifája.”

Havass Miklós

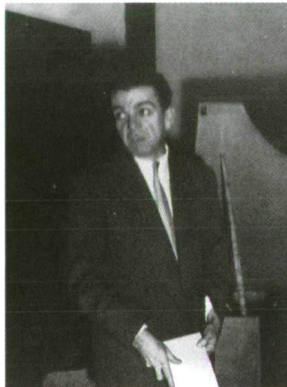
DÍSZÍTŐ JELZŐK

Pollák György számos szellemes, de csípős „díszítő jelzőt” talált ki kollégái számára, saját szavai szerint olyanokat, amelyeknek az érintett örülne ugyan, de esetleg csak titokban. Tiszteletben tartva a leszármazottak esetleges érthető érzékenységét, itt csak három szelíd díszítő jelzőt idézünk föl:

Durszt Endre, a felsőoktatás hatalmas gépezetének szerény, de megbízható csavarja. Kalmár László, az aktivitás lojális mártírja. Stachó Lajos, az érvényesülésért küzdő sokoldalú tehetség.

Kalmár díszítő jelzőjének magyarázata: ő temérdek feladatot és megbízatást vállalt, tisztségeinek száma fénykorában elérte az ötvenet [!]. Heppes Aladár budapesti matematikustól ered a következő álközmondás: „Nincsen anket Kalmár nélkül.”

Csákány Béla



*Stachó Lajos
Erőssége volt a színészet is...*

RÁADÁS

ARANYKÖPÉSEK

Stachó László: *„Ilyet nem olvastok könyvben, hacsak én egyszer meg nem írom.”*

Gyémánt Iván: *„Nem tudom még az ETR-ben megcsinálni, mert a Varga Zsuzsa elfelejtette a jelszavamat.”*

Papp György: *„Egyszer ezen az előadáson úgy mutatkoztam be, hogy én vagyok a nejem férje.” (A nejét helyettesítette Hótan előadáson.)*

Németh József: *„Úgy konvergál, mint a vöcsök!” – És körbeadja a búbos vöcsök fényképét.*

Németh József: *„Mindenki másban leli meg a gyönyört. Én a matematikában találtam meg. Azért van két gyerekem is... legalább kettő...”*

Fehér József András: *„A mutatópálca fontossága; nem a hátunkat mutatva magyarázunk, nem megyük hátrafelé, mert elesünk!”*

Krajkó Gyula: *„Az USA-ban 2 millió km elsőrendű útfelület van. A Szovjetunióban 800 ezer km, beleszámítva a döngölt sztyepp-utakat is!”*

Rédei László: *„Egyesek azt mondják, hogy a nulla nem oszt, nem szoroz, pedig az szoroz csak igazán!”*

Szatmáry Károly: *„A delfinek azért nem az uralkodó faj a Földön, mert nincsenek végtagjaik az építkezéshez.”*

MAT-FIZES NÓTÁK

A 60-as évekből:

Inflexiós bajszot sodorintok,
Fí szög alatt, rózsám, rád kacsintok,
n-edrendű csókom irracionális,
Konstans alapokra sose számíts.

Az 50-es évekből:

Szerencsétlen az az anya,
Kinek fia masiniszta,
Mert nem tudja, mé'k órába'
Robban fel a masinája.

Szerencsétlen az az anya,
Kinek fia futballista,
Mert nem tudja, mé'k órába'
Törik el mind a két lába.

Szerencsétlen az az anya,
Kinek fia **számtanista**,
Mert nem tudja, mé'k órába'
Jut a bolondokházába.

Csákány Béla

BIOLÓGUS INDULÓ

Évtizedekkel ezelőtt a biológia szakosok nagy eseménye volt a biológus Mikulás-buli (BiolBuli). Ezen a hallgatók főleg a tanárokat cikizték, gúnyolták, csúfolták. Az 1963. évi bulira készült a Biológus induló, amely később országos ismertségre tett szert és többen már meg is kérdőjelezték szegedi eredetét.

Mottó:

*Nekem is van, neked is,
Tegyük össze kis Maris...*

Biológus gyerek vagyok,
Nem lombikban születtem.
X-Y kromoszómák
Keverednek énbennem.

Kromoszómám ingyen adom,
Gyere hozzám galambom!
Fogadom, hogy nem bánod meg,
Ha egyszer megmutatom.

Protozoa volt az őszám,
Sajnálkozva nézem én:
Ivartalan szaporodott,
Így csak tengődött szegény.

Eltelt egy-két évmillió,
A fejlődés töretlen.
Hermafrodita a féreg,
Önmagával mit kezdjen?

Szőrös hernyó, csúnya hernyó
Virágról virágra jár.
Olyan, mint a kakukk madár,
Minden fészket megtalál.

Majom és a többi ember
Darwin így mesélte el:
Potenciál megvan ugyan,
De használni tudni kell.

A teremtés koronája
BIOLÓGUS jól megél.
Amíg csírázásra képes,
Meleg ágyból
Ki nem kél.

Gallé László

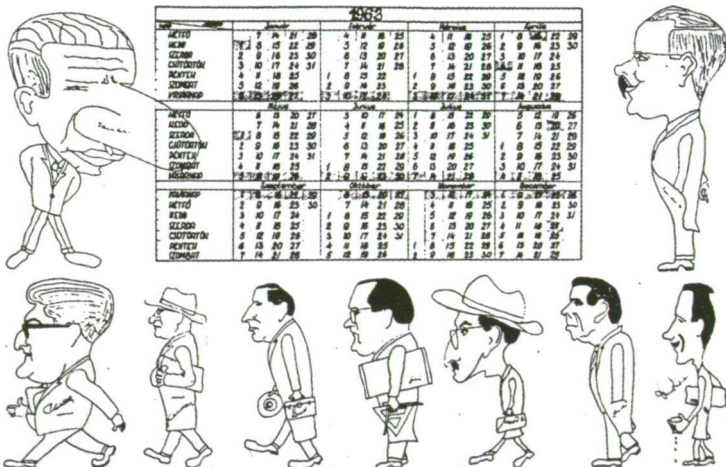
DOHÁNY

Amikor 1945-ben, a háború utáni közellátási vész helyzetben művelésbe fogták az egyetemi fűvészkert szabad területeit, az egyetem tanárai is igényelhettek parcellát. Így tett Rédei is, ám ő a többiektől eltérve nem zöldségféléket termesztett, hanem – szenvedélyes dohányos lévén – dohányt! Vesd össze a következő karikatúrával, amelyet Fodor Géza akadémikus (a rajz születésekor még csak adjunktus) készített:



*Rédei László
(Fodor Géza karikatúrája)*

Fodor mesteri rajzai egy 1963-as zsebnaptárt is ékesítenek; ezen az akkori egyetem — főleg, persze, a Bolyai Intézet — jeles tanárait láthatjuk. Felül Ádám András és Szendrei János, a naptár alatt Kalmár László, Szőkefalvi-Nagy Béla, Budó Ágoston, Szász Gábor, Moór Arthur, Stachó Lajos, Durszt Endre.



Bolyai Intézeti naptár
(Fodor Géza karikatúrái)

Csákány Béla

HUMOR A KÉMIÁBAN

A kémiában is van humor, csak észre kell venni, ahogy Beck Mihály is tette. Szőregeen született 1929-ben, Szegeden érettségizett és szerzett vegyész diplomát 1952-ben. A Szabó Zoltán vezette Reakciókinetikai Kutatócsoportban dolgozott 1968-ig, amikor a debreceni egyetem Fizikai Kémiai tanszékének vezetője lett egyetemi tanárként. 1973 óta akadémikus. A kémiai kutatómunka mellett érdeklí a tudománytörténet, harcol az áltudomány ellen és élvezti a tudományhumort is.

A következő kémiai rejtvényekhez azt kell tudni, hogy a benzol gyűrűjében a hat hidrogén mindegyike helyettesíthető valamilyen más atommal, vagy atomcsoporttal. Ha kétszeresen helyettesített (szubsztituált) vegyületről van szó, akkor a két szubsztituens elhelyezkedése szerint 3 féle vegyület lehetséges. Ha pl. két metil csoport egymás mellett helyezkedik el, akkor orto, ha egy szén atom kihagyásával, akkor meta, ha két szén atom marad ki, és egymással szemben található a két csoport, akkor para helyzetű vegyületről, jelen esetben xilolról van szó.

Ezek után a következő rejtvények megfejthetők. Megoldások a kötet végén.



(Forrás: Beck Mihály: Humor a tudományban, Akadémiai Kiadó, 2010)

Hannus István

ÍGY SZÁMOLTOK TI! HUMOROS MATEMATIKAI LEVEZETÉS

Kalmár László egyik noteszében találtuk ezt a levezetést. Címe: A szabad esés útképletének levezetése fizikus módra. (Részlet egy a közeljövőben megjelenendő modern fizika-könyvből.)

Mint ismeretes, a szabad esés gyorsulása egy g állandó, tehát

$$\frac{d^2 s}{dt^2} = g$$

Innen

$$s = \frac{dt^2 g}{d^2}$$

Itt természetesen d nem szám, hanem operátor; azonban, mint tudjuk, az algebra szabályai operátorok is érvényesek. Így d -vel egyszerűsíthetünk is:

$$s = \frac{gt^2}{d} \quad (1)$$

Másrészt a matematikusok bebizonyították, hogy x^2 második differenciálhányadosa 2, vagyis

$$\frac{d^2 x^2}{dx^2} = 2$$

Itt d -vel és x^2 -tel egyszerűsítve

$$d=2.$$

Ez azt mutatja, hogy esetünkben d mégis szám, mégpedig 2. (A számok, mint ismeretes az operátorok speciális esetét alkotják.) Ezt (1)-be behelyettesítve

$$s = \frac{gt^2}{2} \quad \text{qu.e.d.}$$

Szabó Péter Gábor

EGY VINKLER-RAJZ KELETKEZÉSTÖRTÉNETE

Kalmárék és Vinklerék összejártak. Kalmár László matematikus professzor szerezte a tréfát, jó humora volt, szűkebb baráti társaságban sokszor zaftos viccekkel szórakoztatta környezetét. Egy ilyen alkalommal (a hatvanas évek közepe táján), az akkor divatos Iván-Joe-János témakört bontotta ki ilyen formán:

„... a három jóbarát a kocsmában iddoggálva/dicsekedve arról értekeznek – mert ugyan, miről is beszélgethetnének? –, hogy kinek mekkora a „szerszáma”. Iván mondja: – én moszkvai vagyok, de ha elkap a vágy a vlagyivosztoki menyasszonyom után, nem is kell vonatra ülnöm, elérek odáig! Joe is dicsekszik: – az enyém meg akkora, hogy a dallasi laktanyából is elérem a New yorki szeretőmet anélkül, hogy kimenőt kérjek! Jánosunk a maga szerény módján csak annyit mond: – ha nagyritkán fölbuzdulok, az enyimre, egyszerre hét varnyú is ráfér!

Másnapra a legények kijózanodnak, s mindhárman magukba szállva visszakoznak: – Nekem csak ekkorka – mondja Iván – Bizony az enyém se olyan nagy – is-

meri el Joe a valóságot. János is őszinte: – Én is nagyot hazudtam tegnap! Bizony, az enyim is csak akkora, hogy **a hetedik varnyú csak fél lábon fér el rajta!**”

Nem sokkal később, Kalmár László 60-dik születésnapján sokan gyűltek össze a Bolyai utcában. A vendégek között ott volt Vinkler László is, aki elővett egy map-pát a hóna alól, és somolygó arccal átnyújtotta belőle az ünnepeltnek ezt, az általa frissen készített *tasiszta* tusrajzot:

– No, Lacikám, így gondoltad?



Vinkler László tusrajza

Simoncsics János

OLÁH GYÖRGY ÉS A MÁGIKUS KÉMIA

Oláh György 1994-ben kapott kémiai Nobel-díjat a karbokationok kémiájában elért eredményeiért. A budapesti Műegyetemen végzett, a híres Zemp-lén-iskola neveltje. 1957-ig Magyarországon dolgozott, majd Kanadában és az Egyesült Államokban. 1977-ben a Dél-Kaliforniai Egyetem (Los Angeles) Loker Szénhidrogénkutató Intézetének igazgatója lett. Jelenleg is itt dolgozik. A Szege-di Tudományegyetem Szerves Kémiai Tanszékével intenzív szakmai kapcsolatban van. Bucsi Imre, Pálinkó István, Török Béla és Molnár Árpád töltött az intézetében több évet. Utóbbival közösen több könyvet is írtak, pl. a szénhidrogénekről.

(Hydrocarbon Chemistry, Wiley, 1995). Egyetemünk (akkor még JATE) 1995-ben fogadta díszdoktorává.

A karbokationok szerves vegyületek olyan származékai, amelyekben pozitív töltésű szénatom található. Szénhidrogénekből megfelelő erősségű savakkal, úgynevezett szupersavakkal állíthatók elő. Ezek a 100%-os kénsavnál erősebb savak. A legszuperebb a mágikus sav ($\text{HSO}_3\text{F-SbF}_5$), fluor-szulfonsav és antimon-pentafluorid 1:9 arányú elegye, amely a kénsavnál 1014-szer erősebb. Ezzel még a metánból is lehet karbokationt előállítani. Oláh 1962-ben figyelt meg először közvetlenül oldatban karbokationokat, mégpedig *terc*-butil kationt. Ez nem véletlen, ugyanis a karbokationok stabilitása függ attól, hogy a pozitív töltést hordozó szénatom mennyire szubsztituált (hány másik szénatomhoz kapcsolódik). Az egyszerű, telített szénhidrogének között a maximálisan, vagyis háromszorosan szubsztituált terciér kationok a legstabilabbak.

A mágikus sav nevet Oláh fiatal, német munkatársa adta 1966-ban. „... a laboratóriumban rendezett karácsonyi ünnepség után egy gyertyacsonkot tréfából beletett ebbe a savba. A gyertya feloldódott, és az így létrejött oldat a *terc*-butil-kation igen tiszta NMR- spektrumát mutatta.” Ezek a kationok a gyertya anyagában lévő paraffinok, hosszú szénláncú szénhidrogének nagymértékű lebomlása és átrendeződése eredményeként képződtek. Ettől kezdve nevezték a savat mágikus savnak, ami ma már a kémiai irodalom elfogadott szakkifejezése, valamint bejegyzett márkánév is.

(Forrás: Oláh György: *Életem és a mágikus kémia*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002)



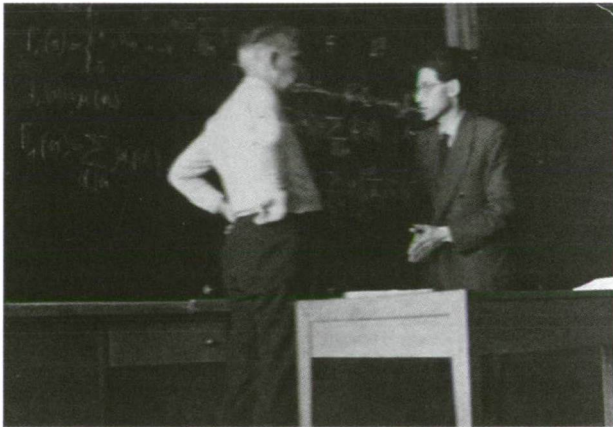
Jankó Géza rézkarca 1940-ből

Hannus István

KÉT KORABELI FELVÉTEL

Rédei egyszer beteg lett és Pollák György adott elő helyette, Rédei kontrollja mellett.

Így kezdődött az óra:



Havass Miklós

KÉT KABARÉJELENET, AZ 1960-AS 70-ES ÉVEK FORDULÓJÁNAK MATEMATIKA-FÖLDRAJZ SZAKOS EGYETEMI HALLGATÓITÓL (JATE TTK)

A „Föcis bulikat” az első matematika–földrajz szakos hallgatók vezették be 1968-ban. Előtte, miután a hallgatók nagy többsége korábban biológia– földrajz tanár szakos volt, csak a híres biológus szakestekre jártak a földrajzosok is. Az 1960-as évek közepén bevezetett új szaknak a hallgatói, a „mat-föcisek” is keresték tehát az efféle identitásukat. S miután a mat-fizes és a már említett biológus bulik már tradicionálisnak számítottak, s hozzájuk képest mi nagyon „kicsik” voltunk, mind az összes I-V. évfolyam kb. 65-70 egyetemi hallgatója részt vett a szép emléké szakestek kabaré jeleneteinek megírásában.

Voltak visszatérő jelenetek. Több éven át mutatták be az adott év jeles eseményeit, karikírozták ki azokat, mintegy „összefoglalásként”, Maci Laci és Bubó párbeszéde formájában (M. L. e kis írás szerzője, Bubó Rakonczai János volt.)

A következők tréfák valamikor az 1970-es évek legelején hangzottak el, a híres III.-as menzán megrendezett szakesteken.

Az első, egy rádiós keretjáték formájában. Az igen nagy tekintélynek örvendő Jakucs László professzor urunkat – bár nagyon szerettük Öt és Ő is igen közvetlen kapcsolatot tartott hallgatóival – nem nagyon mertük a szakesti kabaréinkban megjeleníteni. Egyszer tettünk kivételt, amit persze csak a hozzá legközelebb álló diákok mertek felvállalni. Mezősi Gábor, aki ma az Ő utódja a tanszék élén, s e cikk szerzője, aki egyik kedves diákja volt.

Jakucs professzor úr, előadásainak szakszerűségét fokozandó, kedvelte az idegen szakszavak használatát. A már említett rádiós „keretjáték” szerint Mezősi Gábor műsorvezető bement, hogy most az „Öt perc tudomány” c. tudósítás következik, és egy jeles magyar tudós, Glóbus Gedeon geográfus – geológus professzornak az olaszországi konferencia-szerepléséről tudósít az alkalmi rádiónk. Mire Csátri Bálint bement higgadtan és tagoltan beolvasta a következő szöveget. Kedves Hallgatóink! Glóbus Gedeon Sziciliában tartott sikeres előadásának a címe a következő volt: *„Az Etna parazita krátereinek explozív tevékenysége folytán keletkező primer földrengéshullámok hatása hazánk szelektív denudációval erodált reliktum tavainak akkumulációjára.”* (Az egy szuszra elmondott címre elsőre a közönség derűtséggel és kis tapssal válaszolt. S akkor hirtelen megszólalt valaki az első sorban ülő tanári karból: Laci, ez te vagy!!! S akkor hatalmas tapsvihár tört ki). Majd a szöveg így folytatódott: Vizsgálatai során Glóbus professzor rájött, az Etna parazita krátereinek explozív tevékenysége folytán keletkező primer földrengéshullámok hatására a hazánk szelektív denudációval erodált reliktum tavainak madarai felijednek a rengéshullámoktól, és ijedtükben beleszarnak a tavakba, amelyeknek ily módon, ha lassan is, de bekövetkezik akkumulációja. Sőt, az Etna mellékrátereinek kitérések keletkező elsődleges földrengéshullámok hatására a tartós szelek által kimélyített tavakból felriadt madarak repülési pályájáról az ürülékek Fourier-sorokba fejthető matematikai képlet szerint érkeznek a vízbe. Így feltöltő hatásuk mértéke évszázadokra előre jelezhető, sőt mérhető, tehát pontosan „prognosztizálható”.

A másik kis történet, eléggé el nem ítéhető módon, kedves tanáraink családi neveiből próbált, e formában „tréfát” faragni. A műsorközlő kérdéseket tett fel, majd érkeztek a válaszok, egyre fokozódó derültséget, hatalmas nevetéseket, tapsvihart keltve.

A MATEMATIKA SZAKHOZ KAPCSOLÓDVA:

1. Miért aprítják a hallgatókat algebra vizsgán?
Mert dolgozik a CSÁKÁNY!
(Csákány Béla professzor úr tanította az algebrát.)
2. Miért kicsik a hallgatók analízis szigorlaton?
Mert SZÓKEFALVI NAGY!
(Szókefalvi-Nagy Béla akadémikus professzor szigorlata hírhedten nehéz volt.)

A FÖLDRAJZ SZAKHOZ KAPCSOLÓDVA:

1. Miért nem muzsikálnak jól a hallgatók az éghajlaton vizsgán?
Mert WAGNERrel nem lehet konkurálni.
(Wagner Richárd volt a tanszék alapító professzora, egy magas szikár, ősz hajú és igen szigorú ember.)
2. Miért mámorosak a hallgatók éghajlaton gyakorlaton?
Mert a tanár (is) BOROS!
(Boros József fiatalon elhunyt adjunktus tartotta a valóban mindig jó kedélyű órákat.)
3. Miért érzik a hallgatók taposómalomnak a földtant?
Mert a BÉLA MOLNÁR.
(Molnár Béla egyetemi tanár oktatta a tárgyat első évben a földrajzosoknak.)
4. Miért unatkoznak a hallgatók földtan gyakorlaton.
Mert unják a SZÓNOKY beszédet.
(A kedves és szerény tanárt Szónoky Miklósnak hívták.)
5. Miért nem tudják a hallgatók rendesen a Magyarország természeti és gazdasági földrajzát?
Mert TÓTHOK tanítják.
(Tóth Imre és Tóth József tanár urakról volt szó.)

Csatári Bálint

PHLOGISTON, PÖFÖGŐ-HÖCÖLŐ, TRUTTY VÁLOGATÁS VEGYÉSZLAPOKBÓL

A Phlogiston, 70 évvel ezelőtti elődeink újságja.

1940-ben nagy változások történtek egyetemünk életében. Észak-Erdélynek Magyarországhoz való visszakерүlése nyomán a Ferenc József Tudományegyetemet visszahelyezték Kolozsvárra, Szegeden pedig az akkori államfőről, Horthy Miklós kormányzóról elnevezve jogilag új egyetem létesült. Első rektora az 1940/41-es tanévben Szent-Györgyi Albert lett. Támogatásával jött létre egy új, egységes ifjúsági

szervezet a Szegedi Egyetemi Ifúság (SZEI) 1940 decemberében. A pezsgő kulturális életből a kémikus hallgatók is kivették a részüket, újságot is szerkesztettek Phlogiston címmel, amely három számot ért meg. Megszűnt a Szent-Györgyivel ellentétes nézeteket valló Kogutowicz Károly rektorsága idején. Idézet az 1941 júniusi első szám címlapjáról.

„Kiadják a SZEI vegyészeti a Horthy Miklós Tudományegyetem 1-ső évében, Szent-Györgyi rektorsága alatt.”

A flogiszttonról annyit, hogy Antoine Lavoisier (1743-1794) oxigénes égésemélete váltotta fel a flogisztton elméletet, ami azon hibás feltételből indult ki, hogy az éghető anyagok közös alkotórésze a flogisztton. Égéskor ez távozik el. Minél éghetőbb egy anyag (pl. szén, kén), annál több flogisztton tartalmaz. A hibás kiindulás ellenére az elmélet azért volt hosszú ideig életképes (még Lavoisier halála után is), mert jól magyarázta az oxidáció és redukció egymással ellentétes, de egymást feltételező folyamatát. Magyarországon az 1800-as évek közepén Irinyi János volt az ellene és az oxigénes égésemélet mellett kiálló küzdelem élharcosa. A mai diákok már nem nagyon tudnak a flogisztton elméletről, nem tanítjuk.

Részben így volt ez már 70 évvel ezelőtt is, amikor a Phlogiston diákújság megjelent. A Pöfögő-HöCölő rovatot, ami a füstölgő sósavról (HCl) kapta a nevét, későbbi kollégánk, Mészáros Lajos (1917-2001) vezette. A rovat első története megindokolja az újság nevét.

„A másodévesek türelmesen titrálják. Soldát kollega úr panaszkodik, mert nem tud pontos eredményt kihozni. Pihentesű kollégái megállapítják, hogy mindez azért van, mert nem tett az elegybe flogisztton. Ja, persze!! – mondá ő. – Hol lehet kapni? – A tanársegédkisasszonynál! Soldát a kisasszonytól kér néhány gramm flogisztton, ki tűnődve mondja, hogy majd megnézem az anyagraktárt. Néhány perc múlva visszatérve kijelenti, hogy a flogisztton kifogyott. (Hiányos anyagraktár!)

Ez igaz történet hallatára a vegyészújság szerkesztősége megállapította, hogy a flogisztton elmélet a feledés homályába kezd merülni. (Így jár az, aki nem hallgatta Zsiga bácsit!) Újságunk nevét e történet hatására kapta.”

(Zsiga bácsi valószínűleg Szentpétery Zsigmond, az Ásvány- és Földtani Intézet egyetemi tanára.)



Jankó Géza rézkarca 1940-ből

Nincs új a nap alatt adhatnánk címet a Pöfögő-HöCölő másik „humorzárvány”-ának, aminek korabeli címe:

„Háború és textilkémia

Kotsis tanár úr üres óráiban nyersanyagpótlási lehetőségeket kutat. Amint másodéves hölgytudósítónktól értesültem, a megoldás egyik válfaja az lenne, hogy a nők a fürdőruhát csak magukra festenek. Tanár úr megértette az idők szavát! Mennyi textilanyagot lehet így egy szezonban megtakarítani. Reméljük, hogy a legközelebbi szezonban jó példával fog előljárni és így a következők sem fognak elmaradni. Ezzel a problémával kapcsolatban felmerül a *Színes Nudisták Országos Kamarájának* problémája, mely már régen vajúdik. Azt hiszem, hogy a kamara elnökválasztásánál nem lesz ellenjelölt. (E közlés a szabadalom tulajdonosának engedélyével történik.)

*

Pepita fürdőruhapótló festéket a szegedi vegyipari középiskolában lehet kapni.”

A 2004. ÉVI VEGYÉSZBÁL TRUTTY CÍMŰ KIADVÁNYÁBÓL

A tanár is volt ember, avagy így emlékeznek vissza tanáraink diákéveik emlékezetes pillanataira

Halász János, a Kémiai technológia előadója:

„Nekünk is két féleven keresztül, de a mai kettő helyett heti négy órában volt Kémiai technológia előadás, amit Sipos tanár úr tartott. Én nem voltam egyetlen előadáson sem, így amikor eljött a vizsgaidőszak, akkor megkérdeztem a csoporttársaimat, hogyan is néz ki a prof. Ők azt mondták, hogy egy nem túl magas, köpcös ember. Ennek tudatában mentem vizsgázni, és amikor bementem rögtön meg is láttam egy alacsony, köpcös embert. Odamentem hozzá, hogy én vizsgázni szeretnék. Erre ő: rendben van, csak keressen meg a tanár urat. Ő ugyanis a laboráns volt...” (Kiszely Jenőről (1921-1992) van szó, aki magát úgy emlegette, mint Jeszely Kinő. Más anekdotákban is szereplő emblematikus figura volt évtizedeken keresztül kémikusként és profi tangóharmonikásként.)

A mai hallgatók példakövetők az előadásra nem járásban, amint egy friss történet mutatja.

Hernádi Klára, egyetemi tanár, többek között a „Mindennapok kémiája” kurzus előadója:

„Egyik este, már csak én voltam a tanszéken, és zárva volt az egyébként nyitott folyosó ajtaja. Csöngetésre kinyitottam. Egy hallgató állt ott és udvariasan elnézést kért a zavarásért, de ő nem engem, hanem Hernádi tanár urat keresi. Ilyen itt nincs, mondtam és becsuktam az ajtót.”

Visy Csaba, a Fizikai Kémiai Tanszék professzora:

„Legelső vizsgám emlékéit idézem vissza. Elsőévesek voltunk s karácsony körül volt a vizsga, ásványtanból. Vizsgázni a nagytekintélyű Grasselly Gyula tanár úrnál kellett. Rám került a sor és kellően reszkető lábbal bementem a szobájába. Az íróasztalnál ült és a vele szemközt lévő székre mutatott, hogy üljek le. Én leültem a székre és a térdem nekifeszült az íróasztalnak, amelynek nem volt hátsó fala, csak egy bemélyedés. Az asztal 15-20 cm-re megemelkedett a földtől a prof. felé. Mielőtt magamhoz térhettem volna, megszólalt: *Tudja, kolléga már más is akarta rám borítani az asztalt, igaz, hogy csak vizsga után.*”

Labádi Imre, az Analitikai tanszék oktatója:

„Világéletemben nagyon precíz voltam. Történt egyik laboron, hogy az anyag nem akart feloldódni. Már minden létező variációt kipróbáltam, de nem akart sikerülni. Odamegyek a gyakorlatvezetőhöz és mondom neki, hogy mi a probléma. Erre ő: Nem tudom mi lehet a gond, ezzel a gyakorlattal már évek óta senkinek sem volt problémája. Erre odamentem a csoporttársamhoz, Halász Jánoshoz és megkérdeztem: Te, János neked ez sikerült? Mire Halász tanár úr csak elvigyorodott: Én ezt úgy másoltam a Kiricsiéről. Mint kiderült, már évek óta csak az kapott 5-öst erre a gyakorlatra, aki a rossz eredményt másolta...”



Jankó Géza rézkarca 1940-ből

Hannus István

ÖNFÉNYKÉPEZÉSI LAP

Kalmár László, amikor a szegedi egyetem rektora is volt, feljegyezte egy napjának és egy hetének pontos időbeosztását. Százötven megmaradt noteszének egyik oldalán találtuk ezt.

ÖNFÉNYKÉPEZÉSI LAP (1951. MÁJUS 7.)

0 ^h –0 ^h 45'	jegyzetírás az intézetben mert otthon rövidzárlat volt (Anal. II, 148-150. oldal)
0 ^h 45'–0 ^h 55'	kapunál várás, hazajövés
1 ^h 20'–	vacsora melegítés, vacsora, lefekvés
	elálmosodásig (kb. ½ óra) Rasiowa-Sikorski, A proof of the completeness theorem of Gödel, Fund. Math. 37 (1950), 193-200 olvasása
elalvástól 7 ^h	alvás
7 ^h –8 ^h 20'	borotválkozás, mosdás, öltözködés, reggelizés, közben (tanulmányi osztály, rektori hivatal)
8 ^h 20'–8 ^h 30'	intézetbe bemenés
8 ^h 30'–11 ^h 02'	diktálás (Grebentcha–Novoselov: Matematikai Analízis I. bírálata; mellékelve).
	Közben 11 ^h 21'-kor Károlyi elvtárs pályamunkát hoz, két perccel később két körözvényt.

11 ^h 02'–11 ^h 20'	a lediktált bírálóat átnézése, képletek beírása, közben Dux elvtárs 11 ^h 06'-kor megkérdezte, hogy a térbeli Laplace-egyenletnek $\frac{1}{r^2}$ -e a megoldása vagy $\frac{1}{r}$.
11 ^h 20'–11 ^h 40'	az ábrák és a bírálóat átadása Kemenes Elvtársnak párt; Anal. II. jegyzet állásának ellenőrzése Bereczkinél és Róthnál.
11 ^h 40'–11 ^h 45'	átmenés rektori hivatalba, közben lépcsőn Gergely elvtársnővel az intézeti beteglátogatási teendők megbeszélése
11 ^h 45'–13 ^h 15'	folyó ügyek rektori hivatalban
13 ^h 15'–13 ^h 20'	hazajövetel
13 ^h 20'–13 ^h 25'	otthoni posta átnézése (akadémiai levelezés)
13 ^h 25'–13 ^h 55'	Anal. II. jegyzetírás
13 ^h 55'–14 ^h 20'	ebéd
14 ^h 20'–15 ^h	pihenés
15 ^h –21 ^h	Anal. II. jegyzetírás, közben Dombóvári elvtárs táviratot hoz (VKM, Grebencha ábrák sürgetése)
21 ^h –24 ^h	Anal. II. jegyzetírás (170 oldalig)

EGY HÉT TEENDŐINEK BEOSZTÁSA:

Előadás	8
Saját gyakorlat	2
Tanulókör (ellenőrzés)	2
Gyakorlat (ellenőrzés)	2
Előadásra, gyakorlatra készülés	10
Tanulókör, gyakorlat megbeszélés	3
Jegyzet kijavítása (3 koll.)	12
Intézeti adminisztráció, levelezés	9
Intézeti alkalmazottak munkájának irányítása	4
Tankönyvírás	14
Szépirodalom olvasása	6
Saját dolgozataim korrektúra olvasása, Acta szerkesztés, lektorálás stb. átlag	6
Bolyai-Társulati munka és ülés	5
MTE SZ munka és ülés	5
Rektori fogadóóra	2
Rektori adminisztráció	6
Kari vagy tanácsülés	5
Újságolvasás	3
Ideológiai önképzés	6
Pártfoglaltság és tömegszervezeti elfoglaltság (pl. e héten 2 pcs, 1 röp, 1 szsztg, 1pb öakt)	7
Orosz óra	2
Orosz tanulás	4
Öltözködés, evés	14
Közlekedés	3
Alvás	28

Itt ha az utolsó sorban az alváásra fordított heti 28 órát napra szeretnénk lebontani és a 28-at 7-tel elosztjuk, azt kapjuk, hogy az átlagosan napi 4 órát jelent, ami nem valami sok...

Szabó Péter Gábor

MINDENKI MÁSKÉPP CSINÁLJA

Talán Pollák Györgytől származik az az összeállítás, hogy melyik professzor hogy megy WC-re.

Szókefalvi-Nagy Béla: Óvatosan körülnéz, nem látja-e valaki.

Kalmár László: Előtte kikéri az állami és pártvezetés véleményét.

Tandori Károly: Elnézést kér mindenkitől, ha ezzel zavarna valakit.

Rédei László: Tessék, Klárika, intezze el!

Máté Eörs

ROSSZALKODUNK

(Figyelem: azonos betűk különböző anekdotákban különböző személyeket jelölnek!)

Arra a kérdésre, hogy „Tanár úr! Mi a Bretton Woodsi-megállapodás lényege?” az alábbi lakonikus, őszinte és ideiglenesen kielégítő választ adta X professzor a gazdasági földrajz órán: „F*ngom sincs, de utána nézek!”

Tóth Imre

X professzor, a neves tudós, fiatal és bájos munkatársával egy dunántúli üdülőhelyre utazott, hogy az éppen aktuális tudományos témán kettesben dolgozzanak. Tudomására jutott a dolog Y professzornak, a másik neves tudósnak. Ő, kaján kacsinással, így adta tovább a kétségtelenül izgalmas információt (történetesen Z professzornak, az ugyancsak neves tudósnak):

– Hallottad, hogy X Bükfürdőre utazott? Tudod, Bükfürdőre, egy kával!

Csákány Béla

A gyűrű és a test szavak (pontosabban francia és német megfelelőik) a 19. században tűntek fel a matematikában. Azóta beszélnek a matematikusok pl. az egész számok gyűrűjéről és a valós számok testéről. X, a fiatal docens, így segítette hallgatóit e szavak memorizálásában:

– Ezeket könnyű megjegyezni! Gyűrű az, amire a lányok vágnak, test az, amire a fiúk!

(A negyven éves találkozón kiderült, hogy a hallgatóság zöme már csak az utóbbi mondatra emlékszik a témával kapcsolatban.)

Csákány Béla

A következő történethez tudni kell, hogy a japán nyelvben nincs „l” hang, az „r” pedig nem ropogós, inkább l-szerű.

A hetvenes évek elején Kalmár László professzorhoz néhány napos látogatásra japán tudós érkezett, s a szegedi akadémiai épületben szállt meg. Lőn vasárnap reggel, mégpedig parlamenti képviselőkre való szavazás napja, és Kalmár szokása szerint benézett az akadémiai házba, ám szokásától eltérően elegáns öltözetben. Látva a japán kolléga meglepett arcát, az utóbbit meg is magyarázta:

– Today I have election.

Majd a fokozódó érdeklődés láttán így folytatta:

– This happens once in four years. How often do you have elections at home, in Japan?

A vendég, hangjában alig leplezett büszkeséggel, készségesen válaszolt:

– Oh, every night, every night!

Csákány Béla

X professzor, csekély számú hallgatóság előtt tartott előadásában, azt a körülményt, hogy bizonyos pontok nincsenek egyetlen egyenesen, így tette szemléletesé:

– Csak férfiak vagyunk itt. Olyan ez, mint az ökörhugyozás.

Csákány Béla

Megoldások a Humor a kémiában c. részhez: orto-dox, meta-fizika, para-dox, para-di-csom.

ADATKÖZLŐK ÉS ANEKDOTÁZÓK

Balázs Endre, Balázs János, Bartók Mihály, Berkó András, Csatári Bálint, Csákány Béla, Csendes Tibor, Dévényi Károly, Farkas Gyula, F. Tóth Géza, Fülöp Zoltán, Füvesi István, Gallé László, Gucci László, Gyulai József, Halász János, Hannus István, Havass Miklós, Máté Eörs, Molnár Béla, Molnár Miklós, Papp György, Simoncsics János, S. Radimetzky Györgyi, Szabó Károly, Szabó Péter Gábor, Széll Tamás, Tanács János, Tóth Imre, Vadai Gergely

RAJZOLÓK ÉS KARIKATÚRISTÁK

Adamkovich István, Boshigt Gongorson, Fodor Géza, Jankó Géza, Magyar Csaba, Nagy Bandó András, Politzer Tamás, Szűcs Édua

NÉVMUTATÓ

Ábrahám Ambrus.....	46
Ádám András	21, 54
Árokszállásy Zoltán.....	10
Bakos Mihály.....	35, 40
Bakó Attila	35
Balázs Endre	6
Balázs János.....	24
Baranyi Béla	16
Bartók Mihály.....	24
Bálint György.....	7
Beck Mihály.....	55
Benedict Mihály.....	43
Berencz Ferenc	26, 42
Beretzk Péter.....	12
Berkó András.....	17
Bodnár János.....	30
Bodrogközy György	48
Boros József.....	61
Bőke Gyula	6
Bruckner Győző	7, 19
Bucsi Imre	57
Budó Ágoston	11, 12, 32, 51, 54
Buza László	31, 33
Csákány Béla.....	4, 8, 9, 14, 25, 26, 27, 31, 32, 44, 49, 50, 51, 53, 55, 61, 66, 67
Csatári Bálint.....	60
Csendes Tibor.....	15, 34
Csernay László.....	23
Csirik János	23
Dettrich Árpád.....	4
Dévényi Károly	14, 15, 16
Dobay Péter	26, 35
Durszt Endre.....	51, 54
Fabinyi Rudolf.....	30
Farkas Gyula	4, 8, 12, 34
Fehér József András	52
Fodor Gábor.....	6, 19, 23
Fodor Géza	14, 15, 54, 55
F. Tóth Géza.....	5, 10, 38, 50
Fröhlich Pál.....	4
Fülöp Zoltán	4, 6, 24, 25, 44

Füvesi István.....	8, 26, 35
Gallé László.....	45, 46, 47, 48, 53
Gehér László.....	24, 25, 30
Gerecs Árpád.....	6, 13
Glattfelder Gyula.....	14
Grasselly Gyula.....	63
Greguss Pál.....	33, 45
Guczi László.....	13
Gulyás Sándor.....	8
Gyémánt Iván.....	52
Gyulai József.....	11, 12, 13
Haar Alfréd.....	22, 26, 27
Halász János.....	14, 63, 64
Hannus István.....	4, 10, 16, 19, 23, 30, 36, 43, 55, 57, 63
Hatvani László.....	6
Havass Miklós.....	34, 51, 59
Heppes Aladár.....	51
Herczeg Ferenc.....	33
Hernádi Klára.....	63
Híress Józsefné.....	11
Horváth Andor.....	46, 47, 48
Huhn Péter.....	24
Jakucs László.....	39, 60
József Attila.....	43, 44
Juhász Miklós.....	8
Juhász Rozália.....	25
Kalmár László.....	4, 9, 11, 13, 15, 21, 26, 28, 29, 33, 34, 35, 51, 54, 56, 57, 64, 66, 67
Káin Mihály.....	26
Kelemen Gábor.....	36
Kispéter József.....	43
Kiss Árpád.....	43, 44
Kiszely Jenő.....	6, 63
Koch Sándor.....	50
Kogutowicz Károly.....	10, 62
Kolosváry Gábor.....	48
Korpás Emil.....	5
Kovács László.....	46
Kozma László.....	35
Labádi Imre.....	64
Láng Sándor.....	5
Lechner Károly.....	30
Leindler László.....	19, 24

Makay Árpád	22
Máté Eörs	19, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 66
Megyesi László	27
Mezősi Gábor	60
Mészáros Lajos	10, 62
Miháltz István	36, 37, 38
Molnár Árpád	24, 57
Molnár Béla	37, 38, 61
Molnár Miklós	42, 43
Moór Arthur	44, 54
Muszka Dániel	11, 22, 33
Nagy István	46
Németh József	22, 52
Notheisz Ferenc	24
Oláh György	57, 58
Orbán Gábor	16
Pálinkó István	57
Papp György	42, 52
Pintér Lajos	26
Pollák György	21, 29, 44, 51, 59, 66
Prinz Gyula	18
Rakonczi János	60
Raskó János	17
Rédei László	3, 7, 8, 13, 21, 25, 27, 29, 31, 32, 33, 49, 52, 54, 59, 66
Riesz Frigyes	4, 7, 14, 27
Riesz Marcel	7
Rózsa Gábor	26
S. Radimetzky Györgyi	35
Schmidt Tamás	49
Simoncsics János	57
Sindely Pál	9
Sirokmán Ferenc	4
Slezák Berci	26, 35
Solymosi Frigyes	17, 18
Soó Rezső	45
Stachó Lajos	51, 54
Stachó László	52
Szabó Gábor	36
Szabó Károly	41
Szabó László	35
Szabó Péter Gábor	56, 65
Szabó Zoltán (matematikus)	25

Egy-kh. XB 200770

Ismeretlen aj.

Szabó Zoltán (vegyész).....	55
Szatmáry Károly.....	52
Szántó Ferenc.....	16, 17
Szász Gábor.....	54
Szendrei János.....	54
Szent-Györgyi Albert.....	3, 19, 61, 62
Széki Tibor.....	30
Széli Tamás.....	6, 7
Szikszai Gyula.....	37
Szónoky Miklós.....	37, 61
Szőkefalvi Nagy Gyula.....	50
Szőkefalvi-Nagy Béla.....	8, 9, 13, 20, 30, 34, 50, 54, 61, 66
Szűcs József.....	8
Tanács János.....	39
Tandori Károly.....	9, 27, 66
Tóth Imre.....	5, 6, 18, 39, 40, 61, 66
Tóth József.....	61
Tóth Péter.....	44
Török Béla.....	57
Trencsényi-Waldapfel Imre.....	31
Vadai Gergely.....	43
Vinkler László.....	56, 57
Visy Csaba.....	63
Vitányi Iván.....	8
Wagner Richárd.....	61
Wiegandt Richárd.....	49



X 185888

Megjelent 1000 példányban.
Borító és tördelés: Informédia Kft. – Bernáth Zita